

RHOI GWERTH AR Y CELFYDDYDAU VALUING THE ARTS

CYNGOR CELFYDDYDAU CYMRU | ADRODDIAD BLYNYDDOL 2005/06
THE ARTS COUNCIL OF WALES | ANNUAL REPORT 2005/06

CYNNWYS

Gwerthoedd a Gweledigaeth	3	Vision and Values
Rhagair	5	Foreword
Canolbwytio ar y Celfyddydau	9	Arts in the Frame
Y Darlun Ehangach	21	The Bigger Picture
Yn Llygad y Cyhoedd	29	In the Public Eye
Adeiladu Pontydd – Celfyddydau Rhyngwladol Cymru	35	Building Bridges - Wales Arts International
Dod â'r Geiriau'n Fyw - Academi	39	Bringing Words to Life - Academi
Perfformiad CCC yn Erbyn Targedau Allweddol	43	ACW's Performance Against Key Targets
Safon, Gwerthuso a Monitro	47	Quality, Evaluation and Monitoring
Arbedion Effeithlonrwydd	49	Efficiency Savings
Aelodau'r Cyngor 2005/06	53	Council Members 2005/06
Y Ffигurau	57	The Figures
Cysylltwch â Ni	105	Contact Us

CONTENTS

Phantasma - creuwyd/cyfarwyddwyd gan Sean Tuan John; cynlluniwyd gan Suzi Dorey (llun: Roy Campbell-Moore)
Phantasma devised/directed by Sean Tuan John; designed by Suzi Dorey (photo: Roy Campbell-Moore)

GWERTHOEDD A GWELEDIGAETH

GWELEDIGAETH CCC YW SECTOR CELFYDDYDAU BYWIOG A CHREADIGOL I GYMRU

Mae CCC yn gweithio tuag at greu'r hinsawdd a'r amodau sy'n ysgogi ac yn datblygu doniau celfyddydol y genedl; sy'n caniatáu i fentrau ac artistiaid newydd ffynnu; ac sy'n cynhyrchu ystod amrywiol o brofiadau celfyddydol sy'n symbylu, herio ac ysbrydoli cynulleidfa oedd a chyfranogwyr gartref a thramor.

Mae gwerthoedd CCC wedi eu gwreiddio mewn gwerthoedd beirniadol ac angerdd dros y celfyddydau yn eu holl ffyrd a cred:

- Y dylai fod gan holl bobl Cymru gyfle i gael profiad o'r celfyddydau a chymryd rhan ynddynt.
- Bydd rhagoriaeth creadigol, perfformiad a chyfranogiad yn gwneud Cymru yn wlad well.
- Y dylai llwyddiant artistiaid gael ei ddathlu ac arferion gorau gael eu hybu.
- Y dylai syniadau a mentrau newydd a chreadigol gael eu croesawu gan fabwysiadu ymagweddau entrepreneraidd.
- Bod angen i CCC weithio mewn partneriaeth ag eraill i gyflawni nodau cyffredin.
- Y dylai CCC fanteisio i'r eithaf ar adnoddau gan gynnig gwasanaeth o'r safon uchaf bob amser.

Sefydlwyd Cyngor Celfyddydau Cymru (CCC) ym 1994 drwy Siarter Frenhinol. Mae'n gyfrifol am ddatblygu a chyllido'r celfyddydau yng Nghymru. Llywodraeth Cynulliad Cymru yw ein prif ffynhonnell o incwm ac fel Corff Cyhoeddus a Noddir gan y Cynulliad (CCNC), mae CCC yn atebol i Lywodraeth Cynulliad Cymru am y modd y mae'r cyllid hwn yn cael ei wario.

CCC yw dosbarthwr arian y Loteri ar gyfer y celfyddydau yng Nghymru hefyd. Dyrennir cyllid y Loteri Genedlaethol i CCC gan yr Adran Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon (DCMS), a leolir yn Llundain.

Rheolir CCC gan ei Gyngor, y mae ei aelodau (gweler tud 53) yn cael eu penodi gan Lywodraeth Cynulliad Cymru. Lleolir staff CCC mewn swyddfeydd ym Mae Colwyn, Caerfyrddin a Chaerdydd.

"Mae pobl yn gofyn beth yw pwrpas rhoi modelau o ddefaid ar fynydd pan fo defaid go iawn yn byw yno? Pwrpas hyn yw tynnu sylw at rywbedd rydyn ni'n ec gymryd yn gancataol.

Mae ffermio'n bwysig iawn yn y rhan hwn o'r wlad ac mae gwlan yn ddeunydd adnewyddol gwych lleol y dylen ni wneud mwy o ddefnydd ohono."

Morag Colquhoun, Artist

"People ask what's the point of putting model sheep on a mountain where real sheep live? The point is that we want to draw attention to something which we take for granted. Farming is very important in this part of the country and wool is a brilliant local renewable material which we should make more use of."

Morag Colquhoun, Artist

Prospect Celf Tir Powys, Morag Colquhoun (llun: Matthew Richardson)
Powys Land Art Project, Morag Colquhoun (photo: Matthew Richardson)

VISION AND VALUES

OUR VISION IS A DYNAMIC AND CREATIVE ARTS SECTOR FOR WALES

Our objectives are to create the climate and conditions that sustain and develop the artistic talents of the nation; that enable new ventures and new artists to flourish; and that produce a diverse range of artistic experiences that stimulate, provoke and inspire audiences and participants at home and abroad.

Our values are rooted in a passion for and critical awareness of the arts in all their forms, and a commitment to:

- Enabling all the people of Wales to have opportunities to experience and participate in the arts.
- Making Wales a better country through artistic excellence, performance and participation.
- Celebrating the success of artists and promoting best practice.
- Nurturing creativity and innovation in the arts and adopting entrepreneurial approaches.
- Working in partnership with others to achieve shared goals.
- Making the best use of the resources entrusted to us and always offering a service of high quality.

The Arts Council of Wales (ACW) was set up in 1994 by Royal Charter. It is responsible for developing and funding the arts in Wales. Our main source of income is the Welsh Assembly Government and, as an Assembly Sponsored Public Body (ASPB), ACW is responsible to the Welsh Assembly Government for the way this money is spent.

ACW is also the distributor of Lottery money for the arts in Wales. National Lottery funds are allocated to ACW by the Department of Culture, Media and Sport (DCMS), based in London.

ACW is managed by its Council, whose members (see page 54) are appointed by the Welsh Assembly Government. ACW's staff are based in offices in Colwyn Bay, Carmarthen and Cardiff.

RHAGAIR

Catrin Howell, SOFA Chicago 2005
(Ffotograffiaeth © yr artistiaid a Chanolfan Grefft Rhuthun)

Catrin Howell, SOFA Chicago 2005
(Photography © the artists and Ruthin Craft Centre)

Bu'n flwyddyn brysur, llawn her i Gyngor Celfyddydau Cymru (CCC) eleni. Cafwyd llawer o uchaffbwytiau, gan gynnwys ailymwelliad hynod lwyddiannus â Biennale Celf Fenis. Cafodd yr artistiaid a ddeholwyd i gynrychioli Cymru gryn glod rhngwladol ac elwa o godi eu proffil rhngwladol yn ogystal. Ar ddiwedd y flwyddyn, agorwyd yr ail arddangosfa Artes Mundi yng Nghaerdydd hefyd.

Lwyddodd ail gam cynllun y Celfyddydau Tu Allan i Gaerdydd i ennyn llawer o ddiddordeb ym mhroffil uwch y celfyddydau perfformio yn y rhwydwaith ardderchog o ganolfannau ar draws Cymru. Yn ogystal â rhaglen ddatblygol Canolfan Mileniwm Cymru, cafwyd llawer rhagor o gyfleoedd i fwynhau gwaith artistiaid rhngwladol ochr yn ochr â gwaith ein cwmnïau ni yma yng Nghymru. Gwnaed hyn yn bosib yn sgîl buddsoddiad o £1 miliwn oddi wrth Lywodraeth Cynulliad Cymru i gynllun y Celfyddydau Tu Allan i Gaerdydd er mwyn atgyfnerthu mewnbwn o £800,000 a drosglwyddwyd drwy CCC i Ganolfan Mileniwm Cymru i gefnogi'r cwmnïau preswyl yno.

Bu i fformat newydd cystadleuaeth Llyfr y Flwyddyn, a drefnir gan Academi ar ran CCC, ennyn proffil dipyn yn uwch eleni a'r un fu hanes dyfarniadau Cymru Greadigol, a dderbyniodd gryn arian ychwanegol.

Gwnaeth arian ychwanegol wahaniaeth ym maes y celfyddydau cymunedol hefyd, gydag arian o'r Undeb Ewropeaidd yn dwyn ffrwyth mewn sawl rhan o Gymru. Cafodd cynlluniau chwarae Splash,

a gynhaliwyd dros yr haf, flwyddyn wych arall o ddod â'r celfyddydau at bobl ifanc.

Daeth cyfnod Geraint Talfan Davies fel Cadeirydd CCC i ben ar ddiwedd y flwyddyn a charem fanteisio ar y cyfle hwn i dalu teyrnedd i'w frwd frydedd, egni a'i ymroddiad llwyr i'r gwaith. Ffarweliwyd ag aelodau eraill o'r Cyngor hefyd sef Harry James, Meg Elis a Dai Davies a'r Is-Gadeirydd, Janet Roberts, a rydym yn ddiolchgar i bob un ohonynt am eu hymroddiad hwythau.

Mae'r datblygiadau cyfalaf a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn yn cynnwys adnewyddu Capel Soar ym Mhenygraig ar ran cynllun Plant y Cymoedd a chanolfan ysgrifennu Tŷ Newydd yn Llanystumdw. Cyllid y Loteri a wnaeth y rhain, a llawer i brosiect cyfalaf lwyddiannus arall dros y blynnyddoedd diwethaf, yn bosibl. Roedd datganiad Tessa Jowell, Ysgrifennydd Gwladol yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon, y bydd y celfyddydau'n parhau i fod yn achos da am ddeng mlynedd arall o 2009 ac mai CCC fydd yn parhau i ddosbarthu'r arian hwn yn gryn galondid i ni.

Bu cyllid y Loteri'n elfen allweddol o'r rhaglen Gynaladwyaeth yn ystod y flwyddyn ac yn gymorth i hwyluso uno'r tair asiantaeth farchnata i ffurio Cynulleidfa oedd Cymru. Yr oedd hyn oll yn rhan o adolygiad helaeth o'r sefydliadau a gyllidir gan refeniwr er mwyn sicrhau bod gennym sector strategol a chynaladwy i'r celfyddydau yn y dyfodol.

FOREWORD

Yr Athro/Professor Dai Smith

Peter Tyndall

This has been a busy and challenging year for The Arts Council of Wales (ACW). There were many highlights, including a highly successful return to the Venice Biennale of Art where the artists selected to represent Wales received considerable international acclaim and have benefited from their raised international profile. At the end of the year, the second Artes Mundi exhibition also opened in Cardiff.

The second stage of the Arts outside Cardiff scheme generated great interest in the enhanced profile of the performing arts in the excellent network of venues across Wales. Together with the developing programme of the Wales Millennium Centre (WMC) there were many more opportunities to enjoy the work of international artists alongside the work of our own indigenous companies. These were made possible by the investment of £1 million into the Arts outside Cardiff by the Welsh Assembly Government to complement its input into the WMC, £800,000 of which came through ACW to support the resident companies.

The Book of the Year competition now run by Academi for ACW had a notably higher profile in its new format, as did the Creative Wales awards, which enjoyed significantly enhanced funding.

Additional funding also made a difference in community arts, with the funding from the European Union impacting in many parts of Wales. The Splash summer play schemes enjoyed another excellent year of bringing arts to young people.

Geraint Talfan Davies completed his term of office as Chair at the end of the year. We would like to take this opportunity to pay tribute to his energy, enthusiasm and whole-hearted commitment. Also departing were Council Members Harry James, Meg Elis and Dai Davies, and Vice Chair, Janet Roberts. Our thanks are due to them all for their dedicated contributions.

Capital developments completed during the year included the refurbishment of Soar Chapel in Penygraig for Valleys Kids and Tŷ Newydd Writers' Centre in Llanystumdwy. These and many other successful capital projects of recent years were made possible through funding from the Lottery. ACW was heartened by the announcement by Tessa Jowell, Secretary of State at the Department for Culture, Media and Sport, that the arts will continue to be a good cause for ten years from 2009, and that ACW will continue to be a distributor.

The Sustainability Programme was a key element of Lottery funding during the year, and helped to facilitate the merger of the three marketing agencies to form Audiences Wales. This formed part of an extensive review of our revenue funded organisations to ensure that we have a strategically determined and sustainable arts sector for the future.

It would not be possible to reflect on the year without mentioning the review of arts funding in Wales. The proposals for change which flowed from the Government's programme for public

Ni fyddai'n bosib i dafoli'r flwyddyn heb grybwyl yr adolygiad ynghylch ariannu'r celfyddydau yng Nghymru. Esgorodd y cynigion ar gyfer newid, a ddeilliodd o raglen y Llywodraeth i ddiwygio'r sector cyhoeddus, ar drafodaeth frwd a bywiog a phenllanw hyn fu llunio Adolygiad Stephens. Mae CCC wedi gwerthfawrogi'r cyfle i gyfrannu at drafodaeth fydd yn sicrhau bod gan Gymru'r strwythur priodol ar gyfer ariannu'r celfyddydau yn yr unfed ganrif ar hugain.

Ym 2006 bydd hi'n 60 mlynedd ers sefydlu Cyngor Celfyddydau Prydain y mae CCC yn ddisgynydd uniongyrchol ohono. Yn ystod y cyfnod hwn gwelwyd twf aruthrol yn y celfyddydau yng Nghymru ac maent wedi ennyn sylw blaenllaw yma a thramor gan helpu i gynnal y ddelwedd o Gymru fel gwlad sy'n enwog am ei chyfraniad a'i chariad at y celfyddydau. Mae'r Loteri Genedlaethol, a'r cynnydd i'r gwariant ar y celfyddydau ers datganoli, ill dau wedi creu ymdeimlad o hyder ac optimistiaeth ym myd y celfyddydau yng Nghymru. Eleni creuwyd amrediad eang o waith ym mhob ffurf ar gelfyddyd sydd wedi apelio at fwyfwy o gynulleidfaoedd a'r rheini'n gynulleidfaoedd mwyfwy amrywiol.

Mae'n hanfodol ein bod yn adeiladu ar yr hyn oll a gyflawnwyd eleni ac yn mynd i'r afael â'r bylchau sydd i'w cael o hyd yn y celfyddydau yn nhermau darpariaeth – lle mae'r angen yn amrywio o gelfyddydau cymunedol mewn cymunedau difreintiedig i ragor o gynnyrch theatr yn Saesneg – ynghyd â mynchy a chyfranogiad, lle'r ydym am weld holl gymunedau Cymru'n rhannu'n ein treftadaeth gyfoethog a'r sefyllfa

gyfoes fywiog fel ei gilydd. I'r perwyl hwn, rhaid i ni sicrhau na chawn ein llethu gan y prosesau ond yn hytrach ein bod yn eiriol o blaid buddsoddiad newydd er mwyn peidio â ffrwyno creadigrwydd Cymru.

Yr Athro Dai Smith | Cadeirydd

Peter Tyndall | Prif Weithredwr

sector reform provoked a lively and active debate, culminating in the creation of the Stephens Review. ACW has been pleased to have the opportunity to contribute to the discussions to ensure that Wales has an arts funding structure fit for the 21st Century.

2006 marks the 60th anniversary of the founding of the Arts Council of Great Britain, of which ACW is a direct descendant. In this time the arts in Wales have grown remarkably, and have achieved a prominence at home and abroad that helps to sustain the image of Wales as a country renowned for its achievements in, and passion for, the arts. The National Lottery

and the increased funding for the arts since devolution have together helped to produce a sense of confidence and optimism in the arts in Wales, and a range of work across art forms that has appealed to ever-growing, and ever more diverse, audiences.

It is vital that we now build on the achievements and tackle the remaining gaps in the arts, both in terms of provision - where there is need ranging from community arts in deprived communities to more English language theatre production - and in attendance and participation, where we want to see all communities in Wales sharing our rich heritage and active contemporary scene. This will

require all of us to ensure that we do not exhaust our energies in matters of process, but rather make the case for new investment to allow the creativity of Wales to be unleashed.

Professor Dai Smith | Chairman

Peter Tyndall | Chief Executive

Peter Finnemore, Biennale Fenix 2005 (llun: Polly Braden)
Peter Finnemore, Venice Biennale 2005 (photo: Polly Braden)

canolbwytio ar y celfyddydau

Anodd fyddai dychmygu bywyd heb y celfyddydau. Mae'r celfyddydau yn eu hamryfal ffurf yn diffinio ac yn dylanwadu ar y ddynoliaeth: maen nhw'n rhoi llais i brofiadau dynoliaeth, prifocio a gwyltio, herio a boddhau, ysbrydoli a gwefreiddio fel ei gilydd.

Yn y cyd-destun hwn, cred Cyngor Celfyddydau Cymru (CCC) gellir cyflawnhau buddsoddi yn y celfyddydau er eu mwyn eu hun: buddsoddiad ydyw yng nghreadigrwydd y genedl – prifddinas ddiwylliannol Cymru. Cydweithia CCC gydag artistiaid a sefydliadau celfyddydol ledled y wlad er mwyn sicrhau bod cyfoeth ac amrywiaeth bywyd creadigol Cymru yn hygrych i bawb o bob cefndir.

EDRYCH TU HWNT I NI'N HUNAIN

Roedd hiwmor wrth wraidd ailymweliad hynod Iwyddiannus Cymru â Biennale Fenis ym mis Mehefin 2005. Yn yr arddangosfa, Rhywbeth Arall, cafwyd gwaith gan Peter Finnemore, Laura Ford a Paul Granjon ynghyd â phreswyliad gan Bedwyr Williams mewn partneriaeth â Cywaith Cymru . Artworks Wales. Roedd hiwmor yn elfen amlwg o waith pob un o'r artistiaid gydag islais mwy tywyll a difrifol i'r gwaith o dan yr wyneb – s'yn ddigon tebyg i'r hyn yw bywyd ei hun.

Yn ogystal â bod yn llwyddiant ysgubol o safbwyt yr ymateb beirniadol, arweiniodd Rhywbeth Arall at gylleoedd pellach i bob un o'r pedwar artist. Dewiswyd gwaith Peter Finnemore ar gyfer arddangosfa am Hiwmor yn Oriel y State yn Kansas; aeth Laura Ford ymlaen i arddangos gwaith yn Oriel Canary Wharf, Llundain; dangoswyd gwaith Paul Granjon yn Efrog Newydd a San Francisco a chyrhaeddodd Bedwyr Williams restr fer gwobrau nodedig Beck's Futures 2006.

Bedwyr Williams, Biennale Fenis 2005
Bedwyr Williams, Venice Biennale 2005

Arts in the Frame

"Roedd byw ar Giudecca rywbeith yn debyg i fyw yng Ngogledd Cymru ond heb y mynyddoedd a'r traeth achlysurol."

Bedwyr Williams

"Living on Giudecca was a little like living in North Wales without the mountains and the casual violence."

Bedwyr Williams

It is difficult to imagine life without the arts. The arts, in all their forms, define and shape humanity: they articulate human experience, provoke and exasperate, challenge and fulfil, inspire and delight in equal measure.

In that context, The Arts Council of Wales (ACW) believes that investing in the arts can be justified for its own sake: an investment in the nation's creativity - Wales's cultural capital. ACW works with artists and arts organisations throughout the country to make available to people from all walks of life the richness and diversity of Wales's creative life.

SEEING BEYOND OURSELVES

Humour underpinned Wales's hugely successful second visit to the Venice Biennale. The exhibition, Something Else, in June 2005 featured work by Peter Finnemore, Laura Ford and Paul Granjon along with a residency by Bedwyr Williams in partnership with Cywaith Cymru . Artworks Wales. All the exhibitors used a humorous top layer to their work, underpinned by often unsettling and more serious perspectives beneath - much like life itself.

Something Else was not only a major critical success for the participating artists, it also led to further opportunities for each of them. Peter Finnemore was selected to take part in an exhibition on Humour at the State Gallery in Kansas; Laura Ford went on to show at the Canary Wharf Gallery in London; Paul Granjon in New York and San Francisco; while Bedwyr Williams was later short-listed for the prestigious 2006 Beck's Futures awards.

CYFLWYNO'R DDELWEDD

Yn yr un modd ag y bu i dîm y Biennale wynebu'r her aruthrol o fodloni'r safonau a osodwyd gan ymweliad cyntaf Cymru â Fenis, bu'n rhaid i dîm Artes Mundi wynebu dilyn llwyddiant y gystadleuaeth gyntaf un ym 2004. Gyda chymorth eu partneriaid, gan gynnwys Amgueddfeydd ac Orielau Cenedlaethol Cymru, bu'r digwyddiad yn llwyddiant digamsyniol a chyflwynwyd gwaith rhai o artistiaid mwyaf pwysig a chyffrous y byd, gan gynnwys gwaith yr artist Sue Williams sy'n byw ac yn gweithio yng Nghaerdydd. Dyfarnwyd y wobr o £40,000 i'r artist o'r Ffindir, Eija-Liisa Ahtila a dangoswyd ei gosodwaith fideo hi, ynghyd â gwaith y saith artist arall ar y rhestr fer, yn Amgueddfa Genedlaethol Cymru yng Nghaerdydd.

CRAFFU AR YR UNIGOLYN

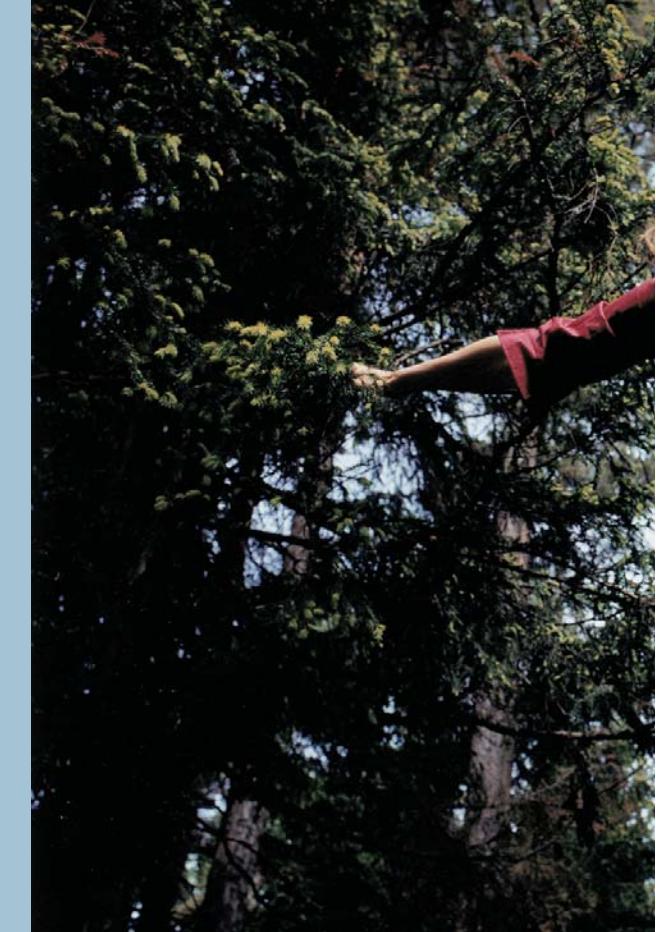
Bydd yr artistiaid a gymerodd ran yn Biennale Fenis ac Artes Mundi yn siŵr o gytuno mai'r cyfle i fuddsoddi amser yn eu gwaith yw un o'r prif anawsterau sy'n wynebu ymarferwyr unigol heddiw. Mae cynllun Dyfarniadau Cymru Greadigol CCC yn ceisio mynd i'r afael â hyn.

Ym mis Ionawr dyfarnwyd cyfanswm o bron i £297,000 rhwng 21 artist yn seremoni Dyfarniadau Cymru Greadigol. Rhoddwyd hyd at £25,000 i artistiaid profiadol o amrywiol feysydd celfyddydol gan gynnwys celf, cerameg, ffotograffiaeth, llenyddiaeth a cherddoriaeth. Y nod yw adeiladu ar eu rhagoriaeth yn y maes a meithrin cynaladwyedd yn y celfyddydau trwy roi

blwyddyn o "gyflog" i artistiaid i'w galluogi i arbrofi a datblygu eu gwaith yn sgîl bod yn rhydd o'u hymrwymiadau arferol am gyfnod dros dro.

Y CYNFAS EHANGACH

Nid dim ond artistiaid unigol sy'n elwa o gefnogaeth CCC. Dyrennir cyllid i sefydliadau pob ffurf ar gelyfddyd ledled Cymru sy'n gwbl hanfodol i'w bodolaeth. Mae hyn yn ymrwymiad hirdymor â'i effaith i'w weld yn amlwg ar sefydliadau fel Cwmni Opera Cenedlaethol Cymru a ddathlodd ei benblwydd yn chwe deg oed eleni yng nghartref newydd, blaengar y cwmni yng Nghanolfan Mileniwm Cymru. Faint o'r grŵp bach o garedigion cerddoriaeth a gyfarfu nôl yn y 1940au yn nhŷ Idloes Owen yn Llandaf fyddai wedi dychmygu eu bod yn braenaru'r tir ar gyfer y cwmni opera o fri rhyngwladol sydd gennym heddiw?

"Mae ei thestun yn uniaethu, mewn modd sy'n rymus ac eto'n bersonol, â thema Artes Mundi sef y cyflwr dynol."

Gerardo Masquera, Cadeirydd y Panel Beirniaid am waith yr artist buddugol, Eija-Liisa Ahtila

Eija-Liisa Ahtila - The House (2002), Enillydd Gwobr Artes Mundi 2006
© 2002 Crystal Eye Ltd, Helsinki

Eija-Liisa Ahtila - The House (2002), Winner of Artes Mundi Prize 2006
© 2002 Crystal Eye Ltd, Helsinki

"Her subject matter relates in a profound yet personal way to Artes Mundi's theme of the human condition."

Gerardo Masquera, Chair of the Judging Panel
on the work of winning artist, Eija-Liisa Ahtila

PROJECTING THE IMAGE

Just as the team behind the Biennale faced a major challenge to meet the standards set by Wales's first visit to Venice so the Artes Mundi team were faced with living up to the success of the inaugural competition in 2004. Together with partners, among them the National Museums and Galleries of Wales, they rose confidently to the occasion presenting work by some of the world's most exciting and significant artists, including Cardiff-based artist, Sue Williams. The £40,000 prize was awarded to Finnish artist Eija-Liisa Ahtila whose video installation, along with the work of the other seven short-listed artists was shown at the National Museum in Cardiff.

FOCUSING ON THE INDIVIDUAL

The artists who took part in both the Venice Biennale and Artes Mundi will undoubtedly agree that the opportunity to invest time in their work is one of the biggest issues facing individual practitioners today. This is something that ACW seeks to tackle through the Creative Wales Awards.

In January, grants totalling almost £297,000 were awarded to 21 artists at the Creative Wales Awards ceremony. Awards of up to £25,000 were made to established artists from a variety of different disciplines including the visual arts, ceramics, photography, literature and music.

The aim is to advance excellence and build sustainability in the arts by providing artists with a year's "salary" that allows them to develop and experiment in their work, temporarily free from their usual commitments.

THE WIDER CANVAS

It is not just individual artists who benefit from ACW's support. Organisations throughout Wales working in all the art forms receive funding that is essential to their existence. This a long-term commitment, very evident in an organisation such as Welsh National Opera (WNO) which celebrated its sixtieth birthday in its new flagship home, the Wales Millennium Centre. How many of that small group of music enthusiasts who met back in the 1940s in the Llandaff home of Idloes Owen would have imagined that they were sowing the seeds of the world-renowned opera company that exists today?

TU HWNT I'R PRIF LWYFAN

Yn ogystal â llwyfannu cynyrciadau opera prif ffrwd, mae cangen addysg y Cwmni Opera, WNO Max, yn cynnal digwyddiadau, yn mynd â phrosiectau opera cyfranogol ar daith ac yn cydweithio ag eraill i gynnig llawer mwy na phefformiadau ar y prif lwyfan yn unig. Er hyn, penllanw un o'r prosiectau, sef gwaith comisiwn arbennig yn seiliedig ar stori fer gan yr awdur Gabriel Garcia Marquez, *The Most Beautiful Man from the Sea*, oedd ei berfformio ar brif lwyfan Canolfan Mileniwm Cymru yn Awst 2005. Roedd hyd at 500 o unigolion ac aelodau corau lleol, ynghyd ag aelodau o Gorws y Cwmni Opera a'r gerddorfa lawn yn rhan o'r prosiect hwn.

Bu Cerddorfa Genedlaethol leuenctid Cymru'n dathlu'i benblwydd yn chwe deg oed ym 2005 hefyd ac ymunodd Cerddorfa Genedlaethol Cymru'r BBC â nhw i ddathlu'r achlysur mewn cyngerdd fawreddog yn Neuadd Dewi Sant. Roedd y gyngerdd yn benllanw prosiect ar y cyd rhwng y ddwy gerddorfa gyda phob un o aelodau'r Gerddorfa leuenctid yn rhannu stand gerddoriaeth ag aelod o Gerddorfa'r BBC.

Cafodd sefydliad rhywfaint yn iau, NoFit State Circus, Iwyddiant aruthrol eleni hefyd wrth raglennu prosiectau bywiog, cyfranogol ochr yn ochr â chynyrciadau blaengar sydd wedi ennyn llawer o glod. Yn wir, sail un sioe o'r fath, ImMortal2, oedd cyfres o dri phrosiect cymunedol ar raddfa fawr. Yn ystod 2005 aeth ImMortal2 ar daith ledled y DU ac ennill pedwar prif wobr gan gynnwys Gwobr Dŵr Tap Gŵyl y Fringe yng Nghaeredin.

WNO Max, *The Most Beautiful Man from the Sea* (llun/photo: Brian Tarr)

"Llwyddiant ysgubol, daethom yn deulu
yn ogystal â chymuned."

"Bu'n brofiad a ehangodd fy ngorwelion."

"Gwych, bythgofiadwy ... profiad a'm
cyfoethogodd."

"Y peth mwyaf bendigedig i mi fod
yn rhan ohono erioed."

Max - Cwmni Opera Cenedlaethol Cymru
The Most Beautiful Man from the Sea – dyfyniadau gan rai a
gymerodd ran

"Hugely successful, we became not just
a community but a family."

"It was a life enhancing experience."

"Fantastic, unforgettable ... enriching."

"The most wonderful thing I have
ever been involved in."

Participants in WNO Max's The Most Beautiful Man from the Sea

BEYOND THE MAIN STAGE

In addition to staging mainstream opera productions, WNO's education arm, WNO Max, creates touring opera participatory projects, collaborations and events, many beyond opera performances on the main-stage. Yet in August 2005, it was the main stage of the Wales Millennium Centre that saw the culmination of one of these projects, *The Most Beautiful Man from the Sea*, a specially commissioned work based on a short story by author Gabriel Garcia Marquez. The project involved up to 500 individuals and people from local choirs, together with members of WNO Chorus and the full WNO orchestra.

Also celebrating its diamond jubilee in 2005 was the National Youth Orchestra of Wales (NYOW) who were joined by the BBC National Orchestra of Wales (BBC NOW) to mark the event in a gala concert at St David's Hall. The concert was the culmination of a joint project between the orchestras involving what might be called a musician's version of 'hot desking' whereby each NYOW player shared a music stand with a member of BBC NOW.

A somewhat younger organisation, NoFit State Circus, has also had great success in programming vibrant, participatory projects alongside progressive, highly acclaimed productions. Indeed the foundations for one such show, *ImMortal2* were laid through a trilogy of large-scale community projects. During 2005, *ImMortal2* toured throughout the UK and along the way notched up four major awards including the Edinburgh Fringe Tap Water Award.

Cerddorfa Genedlaethol Ieuenctid Cymru'n dathlu 60 mlynedd gan berfformio yn y Senedd (llun: Brian Tarr)
The National Youth Orchestra of Wales performing at the Senedd celebrating 60 years (photo: Brian Tarr)

GWOBRWYOR' GORAU

Ymhliith y gwobrau eraill a enillwyd gan artistiaid Cymru yn ystod y flwyddyn roedd Jaz on 3 y BBC, sef Gwobr am Flaengaredd a enillwyd gan Huw Warren o Borthmadog, ac yn yr un seremoni enillodd Gwilym Simcock, o Fangor, Wobr Seren y Dyfodol. Cyrhaeddodd Ensemble Cymru, sydd hefyd yn seiliedig ym Mangor, y rhestr fer ar gyfer y tri grŵp cerddoriaeth siambr gorau yn y DU yng Ngwobrau Cymdeithas Frenhinol Cerddoriaeth Ffilharmonig 2006.

"Ein gobaith yw y bydd y cyrsiau hyn yn rhoi blas o fywyd cerddorfa broffesiynol i aelodau'r Gerddorfa Ieuenctid, a thaniou'n brwd frydedd o'r newydd am gerddoriaeth gerddorfaol, pŵn a'i en bod yn ystyried dilyn gyrfa broffesiynol ym myd cerddoriaeth neu beidio."

David Murray, Cyfarwyddwr Cerddorfa Genedlaethol Gymreig y BBC

"We hope these courses give NYOW members a taste of professional orchestral life, and fire them anew with enthusiasm for orchestral music whether they are considering a professional career in music or not."

David Murray, Director BBC National Orchestra of Wales

IN THE SPOTLIGHT

Other awards picked up by Welsh artists during the year included the BBC's Jazz on 3 Innovation Award won by Huw Warren from Porthmadoc. At the same ceremony, Gwilym Simcock from Bangor picked up the Rising Star Award. Also based in Bangor, Ensemble Cymru was short-listed as one of the top three chamber music groups in the UK in the 2006 Royal Philharmonic Music Society Awards.

Ensemble Cymru'n hyrwyddo cerddorion Cymru yn Atriwm Sony yn ystod wythnos Cymru'n Efrog Newydd
Ensemble Cymru promoting Welsh musicians at the Wales in New York week at the Sony Atrium

BUDDSODDI MEWN BRICS A MORTER

Yn ddi-os, cyfrannodd cyllid CCC i unigolion a sefydliadau at y llwyddiannau creadigol hyn ac mae buddsoddiad CCC mewn canolfannau celfyddydol o safon uchel trwy'r rhaglen gyfalaf lawn mor bwysig.

Ym mis Medi, cytunodd y Cyngor roi arian ar gyfer ailddatblygu Theatr y Torch yn Aberdaugleddau yn sylweddol. Yn ogystal â bod yn adnodd llawer gwell i'r gymuned leol, bydd y datblygiadau yn eu galluogi i gynhyrchu llawer mwy o waith teithiol a fydd yn ei dro'n sicrhau fod cynyrch theatr o safon yn hygrych i'r rhwydwaith o ganolfannau ledled Cymru.

Yn yr un modd fe weddnewidir Canolfan Grefft Rhuthun yn sgîl creu chwe gweithdy crefft, mannau arddangos mwy, dwy stiwdio breswyl a lle ar gyfer gwaith addysg. Mae i Ganolfan Grefft Rhuthun enw da yng Nghymru a thu hwnt eisoes, a bydd y gwelliannau hyn yn siŵr o atgyfnerthu'r enw da hwnnw a chadarnhau'i statws fel oriel grefft fwyaf blaenllaw Cymru.

Ym Mhenrhyn Llŷn gwnaed gwaith adnewyddu sylweddol i Dŷ Newydd, Canolfan Genedlaethol Cymru i Ysgrifénwyr. Derbyniodd grant cyfalaf o £2 filiwn oddi wrth CCC er mwyn sicrhau mynediad i'r anabl a gwella'r cyfleusterau a gynigir i ymwelwyr a ddaw o bob cwr o'r byd i fynychu cyrsiau ysgrifennu'r ganolfan bob blwyddyn.

Gwnaed cynnydd ar y gwaith o ddatblygu Oriel Genedlaethol Ffotograffiaeth i Gymru ym Mharc Margam yng Nghastell Nedd Port Talbot, ac yn Llandudno mae'r pensaeri a fu'n gyfrifol am adeilad y Baltic yn Newcastle wrthi'n datblygu cynllun hynod greadigol ar gyfer Oriel Mostyn.

"Mae'r grant o £3.1m oddi wrth Gyngor Celfyddydau Cymru'n golygu y gallwn wrieddu'n breuddwyd a rhoi canolfan grefft o safon fyd-eang i bobl Sir Ddinbych y bydd Cymru gyfan yn elwa ohoni hefyd."

Philip Hughes, Cyfarwyddwr Canolfan Grefft Rhuthun

"The £3.1m grant from The Arts Council of Wales means that we can realise our dream to give the people of Denbighshire a world-class craft centre that will benefit the whole nation of Wales."

Philip Hughes, Director Ruthin Craft Centre

Canolfan Grefft Rhuthun (delwedd: Penseiri Sergison Bates)
Ruthin Craft Centre (image: Sergison Bates Architects)

INVESTING IN BRICKS AND MORTAR

ACW's funding of individuals and organisations has undoubtedly contributed to their artistic successes. Equally important is ACW's investment in high quality arts venues and facilities, through its capital programme.

In September, Council agreed funding for a major redevelopment of the Torch Theatre in Milford Haven. As well as providing a greatly enhanced resource for the local community, the redevelopment will also be the base for the production of a much greater volume of touring work which, in turn, will ensure that the network

of venues throughout Wales has access to good quality theatre production.

Similarly Ruthin Craft Centre will have its premises transformed with the creation of six craft workshops, larger gallery spaces, two residency studios and an education space. Ruthin has developed an enviable reputation both within Wales and internationally and these improvements will undoubtedly make it possible to enhance its reputation and confirm its status as Wales's premier craft gallery.

On the Lleyn Peninsula, Tŷ Newydd, the National Writers' Centre for Wales and recipient of a £2 million ACW capital grant, underwent major refurbishment to provide disabled access and improve the facilities it offers to visitors from across the world who attend the organisation's writing courses each year.

Elsewhere, progress was made in the development of Wales's new National Gallery of Photography at Margam Park in Neath Port Talbot whilst in Llandudno, a highly creative design from the architects responsible for the Baltic in Newcastle is being developed for Oriel Mostyn.

Llun: Canolfan Ysgrifennu Tŷ Newydd
Photo: Tŷ Newydd Writers' Centre

"Nid addoniant goddefol yn unig yw Dawns ond cyfle i rannu syniadau a phrofiadau. Maen gyfrwng sy'n caniatau i'r gynulleidfa ar perfformwyr fwynhau cynyrfiadau newydd . . ."

Karine Décorne, Curadur Migrations

"Dance is not just passive entertainment but a sharing of ideas and experience. It's a place where both audience and performers can enjoy new sensations ..."

Karine Décorne, Migrations Curator

MYND I'R AFAEL Â'R MATERION

Eleni hefyd ymgymeroedd CCC â chyfres gychwynnol o seminarau am y gwahanol gelfyddydau, gyda'r nod o ddwyn y bobl sy'n gweithio ym maes y celfyddydau yng Nghymru ynghyd ag ymarferwyr blaenllaw er mwyn trafod materion perthnasol i'w celfyddyd arbennig nhw.

Cynhaliwyd y seminar Drama yn The Gate, Caerdydd ac edrychwyd ar sefyllfa ysgrifennu newydd tra bu i seminar y Celfyddydau Gweledol, oedd yn cyd-daro'n gyfleus ag agoriad Artes Mundi – edrych ar wahanol agweddau at guradu, a'r rôl yr artist fel curadur. Cynhaliwyd y seminar Dawns a Cherddoriaeth ill dau dros gyfnod o dau ddiwrnod, gyda'r seminar Dawns yn cael ei gynnal yn Galeri, Caernarfon (i gyd-fynd â'r Wyl Ddawns Migrations) a'r seminar Cerddoriaeth yn

Hwlfordd, ar yr un adeg â Gŵyl Abergwaun. Yn y seminar Dawns trafodwyd y cyfrwng perfformio a datblygiad meysydd dawns penodol ac yn y seminar Cerddoriaeth y tri prif faes a drafodwyd oedd – creu cerddoriaeth(au) newydd, rhyngweithio â thechnoleg newydd a meithrin cynulleidfa oedd newydd.

Mynychwyr seminar y Celfyddydau Cymhwysol gafodd y diwrnod mwyaf peripatetig wrth iddynt ystyried y cyd-destunau ar gyfer celf gymhwysol gyfoes a chrefft gan symud rhwng yr arddangosfa yn Amgueddfa Genedlaethol Cymru i Amgueddfa Werin Cymru Sain Ffagan er mwyn ystyried hen greiriau a'r defnydd a wneir ohonynt. Symudwyd oddi yno wedyn i Ganolfan Mileniwm y Cymru i weld y defnydd pensaerniol a wnaed o grefft yno.

Bydd y gyfres nesaf o seminarau'r celfyddydau ym 2006/07 yn canolbwyntio ar strategaethau'r ffurfiau ar gelfyddyd ond eu man cychwyn o hyd fydd y materion sy'n codi o fewn y maes perthnasol a'u cyd-destun yng Nghymru.

Yn amlwg ddigon, mae'r celfyddydau'n cynnig toreth o brofiadau gwerthfawr ac amrywiol i artistiaid, cyfranogwyr a chynulleidfa oedd fel ei gilydd. Trwy gyfrwng ei fuddsoddiadau mae CCC yn ceisio ymestyn a chyfoethogi'r profiadau hynny ymhellach i bawb sy'n ymwneud â nhw.

Gŵyl Migrations, Cynrychiadau XL, Galeri, Caernarfon
(llun: Joel Cockrill)

Migrations Dance, XL Productions, Galeri Caernarfon
(photo: Joel Cockrill)

EXPLORING THE ISSUES

The year also saw ACW undertake its initial series of art form seminars, with the aim of bringing people working in the arts in Wales together with key practitioners to discuss issues surrounding their particular art form.

The Drama seminar was held at The Gate in Cardiff and looked at the circumstances surrounding new writing, while the day devoted to the Visual Arts - timed to coincide with the Artes Mundi opening - looked at approaches to curation, embracing the role of the artist as curator.

Both the Dance and Music seminars took place over two days, the former being held in Galeri,

Caernarfon (coinciding with the Migrations Dance Festival) and the latter in Haverfordwest at the same time as the Fishguard Festival. The Dance seminar considered the mediation of performance and developing areas of practice and in Music, a set of cumulative sessions related three areas - the creation of new music(s), the interface with new technologies and the building of new audiences.

The Applied Arts participants had the most peripatetic of events as they considered the contexts for modern day craft and applied arts, moving between museum display at the National Museum Wales, to consideration of artefacts and their usage at the National History Museum at

St. Fagans, to the integrated architectural involvement of craft in the Wales Millennium Centre.

The next round of art form seminars in 2006/07 will centre on art form strategies but will still take as their starting points, issues from within the respective art form and its context in Wales.

As can be seen, the arts offer artists, participants and audiences alike a multitude of rewarding, diverse experiences. Through its investments ACW seeks to enhance and enrich those experiences for everyone involved.

Y Darlun Ehangach

Mae tri chwarter poblogaeth Cymru (76%) yn mynhyu digwyddiad celfyddydol o leiaf unwaith y flwyddyn a chymer un o bob pump ran mewn gweithgaredd celfyddydol. Dyma rai o brif ganfyddiadau arolwg sylwedol o bron i 7,000 o bobl ar draws y wlad a gomisiynwyd gan CCC ac a gyhoeddwyd ym mis Tachwedd 2005. Cafwyd dystiolaeth ddigamsyniol yn yr adroddiad, Y Celfyddydau yng Nghymru, bod y celfyddydau'n chwarae'r rôl hollbwysig ym mywydau pobl a'r gymuned ehangach.

Mae buddsoddi arian cyhoeddus yn y celfyddydau yn anorfol yn arwain at enillion eraill hefyd. Dengys cyhoeddiad CCC, Mae'r Celfyddydau'n Gweithio, rôl bwysig y celfyddydau ym mywyd cymdeithasol ac economaidd Cymru – twristiaeth, cyflogaeth, cyrhaeddiad addysgiadol, hunaniaeth a balchder cenedlaethol i enwi ond ychydig. Mae Canolfan y Celfyddydau Aberystwyth yn brawf o hyn. Mae iddi drosiant o dros £5.7m, £1.6m o incwm ac yn anuniongyrchol cefnoga'r hyn sy'n cyfateb i dros 150 o swyddi amser llawn – sy'n rhoi syniad o'r modd y gall un sefydliad celfyddydol yn unig gyfrannu'n sylwedol i'r economi lleol.

Llun: Canolfan y Celfyddydau Aberystwyth
Photo: Aberystwyth Arts Centre

The Bigger Picture

Three quarters of the population in Wales (76%) attend an arts event once a year or more often and one in five take part in an arts activity. These were the headline findings of a major survey of almost 7,000 people across the country, commissioned by ACW and published in November 2005. The report, Arts in Wales, provided indisputable evidence that the arts play a vital role in people's lives and in those of the community at large.

Public investment in the arts inevitably delivers other benefits. ACW's publication, *The Arts Work*, demonstrated the significant role the arts play in the social and economic life of Wales - tourism, employment, educational achievement, and national identity and pride among others. Aberystwyth Arts Centre is a case in point. It has a turnover of more than £5.7m, an income of £1.6m and indirectly supports over 150 full-time equivalent jobs - an indication of how just one arts organisation can make a major contribution to its local economy.

Syracas NoFit State - ImMortal2 (llun: Mark Robson)
NoFit State Circus - ImMortal2 (photo: Mark Robson)

"Mae'r cynhyrchiad gwefreiddiol, cynhyrfus hwn . . . yn codi i'r uchelfannau theatraidd."

The Times

"This intoxicating, tumultuous production . . . climbs towards headier theatrical realms."

The Times

"Mae'r ymateb yn brawf bod Splash Cymru wedi cael cryn effaith ar fywydau'r bobl ifanc a fu'n rhan ohono."

Kate Woolland,
Tim Cefnogi'r Rhaglen Atal Troseddi

"Feedback shows that Splash Cymru made a real impact on the lives of the young people it engaged".

Kate Woolland,
Prevention Programme Support Team

GAFAEL YN YR AWENAU

Mae dylanwad cymdeithasol y celfyddydau i'w gweld yn glir ym mhrosiect Splash Cymru, rhaglen sy'n anelu at leihau'r cyfraddau troseddu drwy gynnig gweithgareddau i bobl ifanc trwy gydol eu gwyliau ysgol. Ers 2003, bu CCC yn gweithio mewn partneriaeth â'r Bwrdd Cyflawnder leuenctid i roi cefnogaeth ariannol i Raglenni Splash Cymru. Gan gwmpasu holl ffurfiâu'r celfyddydau, mae'r prosiect wedi rhoi cyfle i'r rheini sy'n ymwneud ag e i gymryd cyfrifoldeb am eu hamser a'u creadigaethau.

Mae'r Prosiect Cynhwysiad leuenctid yng Nghaerdydd yn enghraifft arall o hyn. Cynhaliodd y prosiect gyfres o weithdai celf ar y thema pobl sy'n esiampl, a chafodd y cyfranogwyr ifanc gyfle i baentio llun rhywun yr oeddent yn eu parchu a'u hedmygu. Yn Sir Fynwy, arweiniodd y Prosiect Dreamcatcher at gynllunio a chreu modelau ar raddfa fawr gan ddefnyddio papier-mâché, gwifren a deunyddiau eraill. Ym Mlaenau Gwent, cynhalwyd gweithdai cerddoriaeth ledled y Fwrdeistref a darparodd Rhaglen Cynhwysiad leuenctid Wrecsam tua 121 o weithgareddau dros wyliau'r Pasg a ddenodd ryw 114 o bobl ifanc yn gyson sef cyfanswm o 14,258 o oriau pobl ifanc.

CRYFHAU CYMUNEDAU

Yr oedd y prosiect Cynhwysiad trwy'r Celfyddydau yn brosiect sylweddol arall a ariannwyd gan CCC mewn partneriaeth ag arian Amcan 3 o'r Gronfa Strwythurol Ewropeaidd ac yn ei sgîl buddsoddwyd dros £855,000 mewn 18 o grwpiau celfyddydau cymunedol ledled Cymru.

Mae'r rhaglen wedi galluogi'r grwpiau hyn i ddiwallu anghenion y gymuned yn well sydd wedi arwain at greu 49 o swyddi newydd. Un cwmni a elwodd oedd Powys Dance sydd am y tro cyntaf wedi gallu cynnig cynllun prentisiaeth yn y sir.

Yn ogystal, diolch i'r prosiect hwn, bu'n bosib i sefydliadau celfyddydau cymunedol ddarparu mwy o gyfleoedd i bobl gymryd rhan mewn gweithgarwch celfyddydol. Trwy'r profiad o gymryd rhan yn y gweithgareddau hyn mae unigolion a grwpiau wedi ennyn amrywiol sgiliau gwerthfawr sy'n gam tuag at adfywio cymunedau, yn meithrin hyder yr unigolyn ynghyd ag ymwybyddiaeth o'r hunan a'r gymuned.

Enghraifft o hyn yw Arts Connection yn Llanfyllin, Powys, a ddatblygodd brosiect yn y gymuned mewn partneriaeth â Syrcas Circus yn y gymuned er mwyn codi ymwybyddiaeth am faterion amgylcheddol trwy gyfrwng sgiliau syrcas a'r celfyddydau perfformio.

TAKING OWNERSHIP

The social impact of the arts is clearly demonstrated by the Splash Cymru project, a programme aimed at reducing crime rates by involving young people in activities throughout their school holidays. Since 2003, ACW has been working in partnership with the Youth Justice Board to provide financial support for its Splash Cymru Programmes. Covering all art forms the project has given those involved an opportunity to take ownership of their time and creation.

The Youth Inclusion Project in Cardiff, is one example. The project ran a series of art workshops themed around role models and offered the young participants an opportunity to paint a portrait of someone they respected and admired. In Monmouthshire, the Dreamcatcher Project led to the design and creation of

Gorymdaith Syrcas Circus
Syracas Circus Parade

large-scale models using papier-mâché, chicken wire and other materials. In Blaenau Gwent, music workshops were run throughout the Borough while in Wrexham, the Youth Inclusion Programme provided around 121 activities over the Easter holidays, attracting around 114 young people on a regular basis and a total of 14,258 young people hours.

STRENGTHENING COMMUNITIES

Another major project, Inclusion through the Arts, funded by ACW in partnership with European Structural Fund Objective 3 funding, saw the investment of over £855,000 in 18 community arts groups across Wales.

The programme has enabled these groups to increase their ability to meet community needs and this has resulted in the creation of 49 new posts.

"Roedd yn wych: yn grynn gamp ar ran y gymuned - bu'n gymaint o waith caled ac roedd cymaint i'w ddysgu. Bob parch i lawb, wnes i wirioneddol fwyndau gweld y sioc yn dod at ei gilydd."

Cyfranogwr mewn gweithdy syrcas a drefnwyd gan Arts Connection a Syrcas Circus

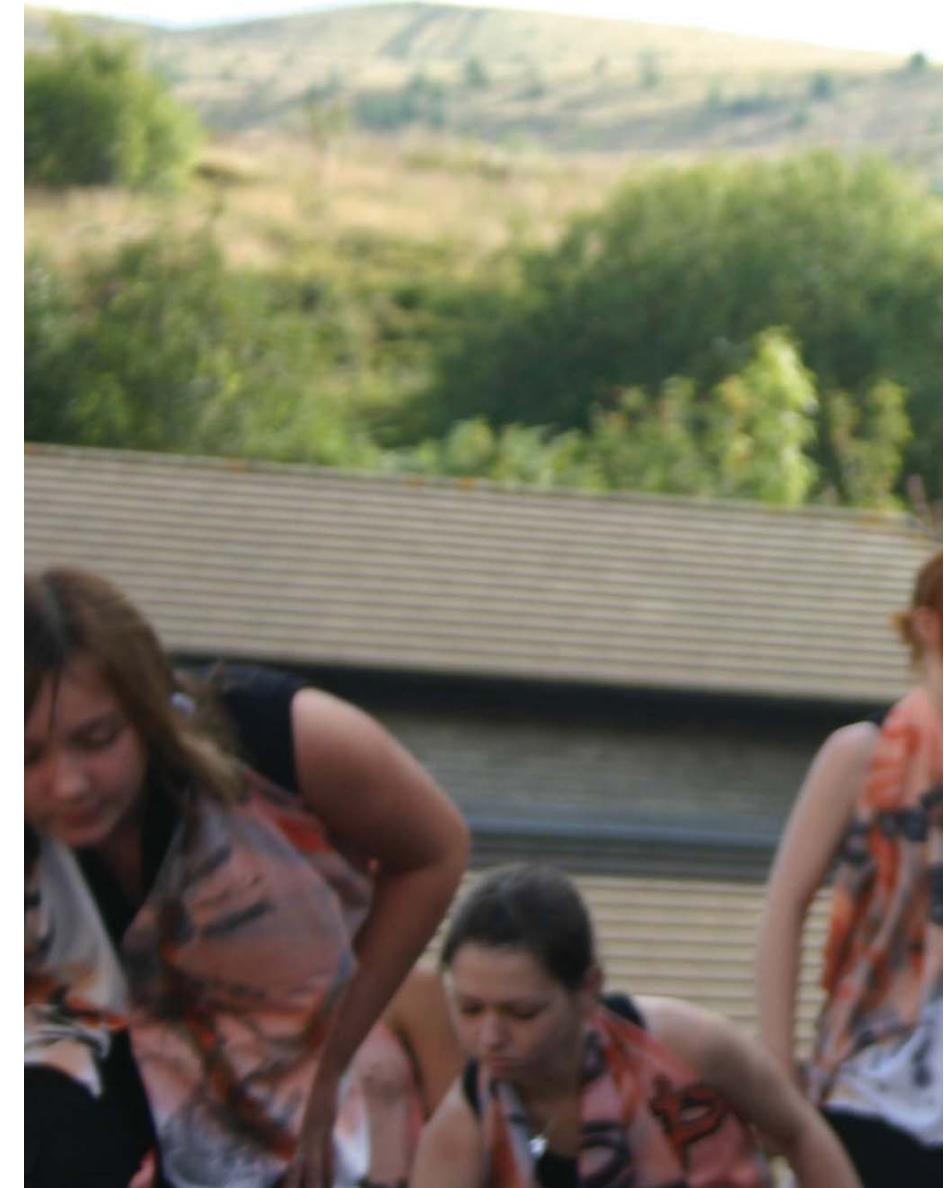
"It was excellent: a real community achievement - so much hard work and so much learning. Total respect to all involved; I really enjoyed watching the show come together."

Circus workshop participant - organised by Arts Connection and Syrcas Circus

IECHYD A LLES

Yn Ne Cymru, mae Menter Dawns y Cymoedd, a reolir gan Dawns Gymuned Cymru, yn bartneriaeth arloesol rhwng CCC a chwe awdurdod lleol yn Ne Ddwyrain Cymru. Nod y fenter yw adeiladu ar draws holl sbectrwm seilwaith dawns, o weithgarwch cymunedol i berfformiadau proffesiynol, ym mhob un o ardaloedd yr awdurdodau lleol hyn. Cynigir cyfle i'r cymunedau gymryd rhan a gweld perfformiadau dawns gan felly wella iechyd a lles pobl o bob oed.

Mewn rhan arall o Dde Cymru, mae prosiect Plant y Cymoedd yn defnyddio theatr, dawns, cerddoriaeth a fideo i helpu pobl ifanc anniddig i fynd i'r afael, mewn modd ystyrlon a chreadigol, â'r materion a'r digwyddiadau sy'n effeithio'u bywydau. Ym mis Mehefin, agorwyd Canolfan Soar Plant y Cymoedd ym Mhenygraig wedi i CCC rannol ariannu'r gwaith o'i ailwampio'n llwyr. Gweddnewidiwyd Capel y Bedyddwyr a oedd yn segur, yn ganolfan gymuned a chelfyddydau cwbl gyfoes lle gall pobl ifanc gymryd rhan gweithredol mewn cynyrciadau a chroesawu cwmniâu dawns, cerddoriaeth a theatr broffesiynol o safon yno er budd y gymuned ehangach.

Dawns Gymuned Cymru - Fragments & Echoes, Digwyddiad Dawns y Cymoedd 2005 (llun: nrgsmith.com)
Community Dance Wales - Fragments & Echoes, The 2005 Valleys Dance Event (photo: nrgsmith.com)

HEALTH AND WELL-BEING

In South Wales, the Valleys Dance Initiative, managed by Community Dance Wales, is a pioneering partnership between ACW and six South East Wales local authorities. The initiative aims to build on the dance infrastructure across its entire spectrum, from community activity to professional performance, within each local authority area. It offers communities an opportunity to participate in and see dance performances, so increasing the health and well-being of people of all ages.

Elsewhere in South Wales, Valleys Kids utilises theatre, dance, music and video to help disaffected young people tackle issues and events affecting their lives in a meaningful and creative way. In June, the Valleys Kids' Soar Centre in Penygraig was opened following a major renovation part-funded by ACW. This transformed a disused Baptist Chapel into a beautiful state of the art community and arts centre where young people will be able to take an active part in productions and also host high quality professional dance, music and theatre companies for the benefit of the wider community.

NOSON ALLAN DDA

Gyda chymorth cynllun Noson Allan CCC, a ddatlodd ei 5,000fed perfformiad ar 7 Hydref 2005, mae llawer o ganolfannau cymunedol ledled Cymru wedi gallu croesawu perfformiadau o safon uchel. O eitemau syrcas i gerddoriaeth glasurol, pypedau i ddawns, drwy'r cynllun Noson Allan mae pobl yn cael mwynhau'r cyffro o drefnu ymweliad gan berfformwyr proffesiynol o'u dewis nhw i'w canolfan leol, boed honno'n neuadd bentref neu'n glwb chwaraeon.

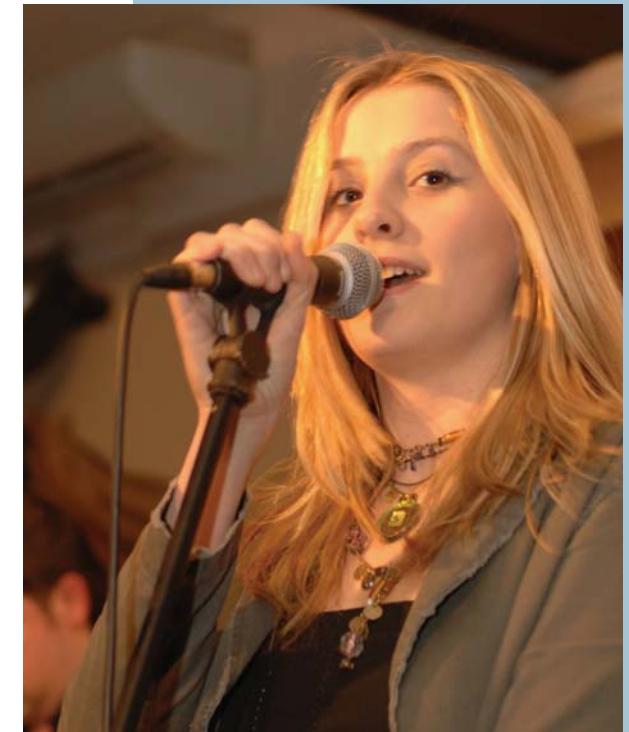
Noson Allan oedd y cynllun teithio cymunedol cyntaf o'i fath i'w sefydlu, ac ers hynny mabwysiadwyd y cysniad ar draws y DU. Sefydlwyd Noson Allan gan John Prior a ymddeolodd o CCC eleni. Ym mis Ionawr 2006 anrheddwyd John â'r MBE i gydnabod ei gyfraniad i'r celfyddydau yng Nghymru (yn enwedig i'r celfyddydau a phobl ifanc).

Yn ystod y flwyddyn, cymerodd tua 250 o wahanol grwpiau cymunedol ran yn y cynllun, archebwyd dros 500 o sioeau gan gynnwys 129 o berfformiadau mewn ardaloedd Cymunedau'n Gyntaf. Er iddo fodoli ers dros chwarter canrif, mae'r cynllun Noson Allan yn parhau i esblygu a phrawf o hyn yw'r cynllun peilot i Hyrwyddwyr Ifanc sy'n hyfforddi pobl ifanc i ddod yn hyrwyddwyr yn eu cymuned ar ran Noson Allan.

MEITHRIN SGILIAU

Roedd Symposiwm Marchnata CCC a gynhaliwyd yn Galeri, Caernarfon ym mis Tachwedd 2005 yn cynnig cyfle i bersonél marchnata ar draws Cymru ddatblygu eu sgiliau trwy fynychu darlithoedd, cyflwyniadau a seminarau penodol. Trafodwyd llu o bynciau amrywiol, o bennu prisiau i ddefnyddio negeseuon testun wrth farchnata. Mae'r Symposiwm yn ddigwyddiad sydd wedi hen ennill ei blwy erbyn hyn ac yn helpu'r rheini sy'n gweithio ym maes marchnata'r celfyddydau i sicrhau bod eu sefydliadau'n ymgysylltu'n fwy effeithiol â chynulleidfa oedd a chyfranogwyr.

Mae hyn yn hanfodol os yw'r celfyddydau i barhau i ffynnu a tharo deuddeg gyda phobl Cymru. Fel y dengys arolwg Y Celfyddydau yng Nghymru, nid moethusrwydd anhepgorol yw'r celfyddydau ond cyfrwng hanfodol a phwysig o adeiladu a chynnal gwlad well.

Elin Fflur, Clwb y Quins, Caerfyrddin
Elin Fflur, Quins Club, Carmarthen

Nuru Kane, Neuadd Hendre, Bangor
Nuru Kane, Hendre Hall, Bangor

*"Mae Noson Allan wedi
bywiogi'n pentref ni"*

June Maeira-Cole, Neuadd Gymuned Gwynfe

*"Mae'r cyfle i gynnig
perfformiadau a
gweithdai o'r safon
uchaf i'w mwynhau a'u
gwerthfawrogi gan y
gymuned... yn gynnig
rhy dda i'w goll."*

Amanda Orrell, Cymunedau'n Gyntaf

*"Night Out has brought our
village to life."*

June Maeira-Cole, Gwynfe Community Hall

*"The opportunity to offer
top quality performances
and workshops that enable
the community to value
and celebrate... is too good
an offer to turn down."*

Amanda Orrell, Communities First

A GOOD NIGHT OUT

Throughout Wales, hundreds of community venues have hosted high quality performances, many with the support of ACW's Night Out scheme, which celebrated its 5,000th performance on 7 October 2005. From circus acts to classical music, puppetry to dance, Night Out gives people the excitement of putting on their own show as well as enjoying the company of professional performers at their local venue, be it a village hall or local sports club.

Night Out was the first community touring scheme of its kind to be established, a concept that has since been adopted across the UK. Night Out was created by John Prior and this year saw his retirement from ACW. In January 2006, John's contribution to the arts in Wales (particularly arts and young people) was marked with the award of an MBE.

During the year, some 250 different community groups were involved in the scheme, booking more than 500 shows, including 129 performances in Communities First areas. Although in existence for over a quarter of a century, Night Out continues to evolve as can be seen in the recent development of the pilot Young Promoters Scheme, working with young people to provide them with the skills to become Night Out promoters in their community.

DEVELOPING SKILLS

The ACW Marketing Symposium held at Galeri, Caernarfon in November 2005 offered marketing personnel across Wales the opportunity to develop their skills through speeches, presentations and break-out seminars. The subjects covered were many and varied, from pricing to using text messaging as a marketing tool. The Symposium is now a well established event, helping those working in arts marketing to more effectively engage their organisations with audiences and participants.

This is essential if the arts are to continue to thrive and connect with the people of Wales. As the Arts in Wales survey revealed, the arts are not an indispensable luxury but a necessary and valued way of building and sustaining a better country.

Yn Llygad y Cyhoedd

Mae'r weledigaeth o weithio mewn partneriaeth – gydag artistiaid unigol, sefydliadau celfyddydau, awdurdodau lleol a Llywodraeth Cynulliad Cymru - yn sail i holl weithgareddau CCC er mwyn gallu cryfhau seilwaith y celfyddydau a chynyddu darpariaeth y celfyddydau ledled Cymru.

GWELEDIGAETH A RENNIR

Mae 22 awdurdod lleol Cymru ymhlið partneriaid allweddol CCC. Maen nhw'n ddarparwyr sylweddol eu hunain sy'n gwario £36 miliwn y flwyddyn ar y celfyddydau. Bu CCC yn cydweithio â Llywodraeth leol ers blynnyddoedd lawer ac ym mis Gorffennaf 2005 ffurfiolwyd y trefniant gyda chytundeb partneriaeth rhwng Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru a CCC.

Amlinella'r cytundeb y weledigaeth a rennir ynghylch cydweithio er mwyn gallu cyflawni mwy ar ran y cynulleidfa oedd, cyfranogwyr a chyflogedigion. Ymrwymir Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru i sicrhau bod diwylliant yn cael lle blaenllaw ym mhob lefel o llywodraeth leol, tra bod CCC yn cytuno i wella'r gynrychiolaeth o du llywodraeth leol ar ei dri phwyllgor rhanbarthol. Cytunwyd hefyd y byddai pob awdurdod lleol yn pennu swyddog i gydlynu â CCC i ysgogi gweithgarwch creadigol ym mhob cwr o ardal y cyngor.

In the Public Eye

Underpinning all ACW's activities is a vision of working together in partnership - with individual artists, arts organisations, local authorities and the Welsh Assembly Government - so that the arts infrastructure can be strengthened and arts provision increased throughout Wales.

A SHARED VISION

Among ACW's key partners are the 22 local authorities. They are major providers in their own right, spending £36 million a year on the arts. ACW and local government have worked together for many years and in July 2005 this was formalised in a partnership agreement between the Welsh Local Government Association (WLGA) and ACW.

The agreement details a shared vision of working together to achieve more for audiences, participants and employees. It commits the WLGA to ensuring that culture is championed at all levels of local government, while ACW agrees to improve local government representation on its three regional committees. It was also agreed that each local authority would identify an officer to liaise with ACW to stimulate artistic activity throughout their area.

A Chair in Love gan John Metcalf a Larry Tremblay, Canolfan y Celfyddydau Taliesin (llun: John Fry)
A Chair in Love by John Metcalf and Larry Tremblay, Taliesin Arts Centre (photo: John Fry)

The Way It Was gan Tim Baker, Clwyd Theatr Cymru (llun: Geraint Lewis)
The Way It Was by Tim Baker, Clwyd Theatr Cymru (photo: Geraint Lewis)

CYFATHREBU Â CHYNULLEIDFAOEDD

Eleni hefyd gwelwyd menter y Celfyddydau Tu Allan i Gymru'n dwyn ffrwyth. Gydag ariannu hael oddi wrth Lywodraeth Cynulliad Cymru ynghyd â thros £300,000 oddi wrth y Loteri Genedlaethol, mae'r Celfyddydau Tu Allan i Gaerdydd yn dod â gwaith newydd o safon uchel i gynulleidfaoedd tu hwn i'r brifddinas. Roedd y cynyrchiadau teithiol a ariannwyd gan y cynllun hwn eleni'n cynnwys *A Chair in Love*, opera newydd â'r gerddoriaeth gan John Metcalf a gyd-gynhyrched gan Ganolfan y Celfyddydau Taliesin yn Abertawe; perfformiadau Cymraeg a Saesneg cefn-wrth-gefn o Hamlet gan Cwmni Theatr Cymru; *A Midsummer Night's Dream* gan Bale Annibynnol Cymru; Pantomeim Cymraeg gan Gwmni Mega; a chynyrchiadau gan Diversions, Cwmni Theatr y Torch, Cwmni'r Frân Wen, Theatr y Byd a Chwmni Dawns Carlson. Yn ogystal â hyn, aeth Clwyd Theatr Cymru â'i theatr symudol ar daith, ac aethpwyd â'r cynhyrchiad *The Way it Was* ar daith i ganolfannau llai traddodiadol.

Elfen arall o'r Celfyddydau Tu Allan i Gaerdydd fu creu 13 Canolfan Ranbarthol i'r Celfyddydau Perfformio a gafodd £600,000 i'w galluogi i ddatblygu eu gwaith. Roedd y rhain yn cynnwys canolfannau unigol oedd wedi ennill eu plwyf ac enghreifftiau o weithio ar y cyd, gan gynnwys tair theatr yn Rhondda Cynon Taf a ddaw dan adain yr awdurdod lleol ac a reolir fel un uned; a theatrau Cymoedd y Dwyrain sydd hefyd yn cael eu rheoli gan yr awdurdodau lleol ynghyd â theatrau a chanolfannau'r celfyddydau yng Ngogledd Ddwyrain Cymru. Diolch i fuddsoddiad gan Lywodraeth Cynulliad Cymru, bydd y swm o arian a fydd ar gael i'r Celfyddydau Tu Allan i Gymru'n codi i £2 miliwn yn ystod 2006/07 a bwriedir i'r arian hwn atgyfnerthu'r buddsoddiad cyfatebol a wneir ganddo i Ganolfan Mileniwm Cymru bob blwyddyn. Yn sicr caiff y buddsoddiad hwn effaith sylweddol a hirhoedlog ar ddatblygiad a hygyrchedd y celfyddydau perfformio yng Nghymru.

COMMUNICATING WITH AUDIENCES

The year also saw the Arts outside Cardiff initiative take wing. Generously funded by the Welsh Assembly Government and topped up with more than £300,000 from the National Lottery, Arts outside Cardiff brings new high quality work to audiences outside the capital. Touring productions funded by the scheme included A Chair in Love, a new opera with music by John Metcalf and co-produced by Taliesin Arts Centre in Swansea; back-to-back English and Welsh language performances of Hamlet by Wales Theatre Company; Independent Ballet Wales's A Midsummer Night's Dream; a Welsh language

pantomime by Cwmni Mega; and productions by Diversions, Torch Theatre Company, Cwmni'r Frân Wen, Theatr y Byd and Carlson Dance Company. In addition, Clwyd Theatr Cymru took its mobile theatre on the road, visiting non-traditional venues with a production of The Way it Was.

Another strand of Arts outside Cardiff was the creation of 13 Regional Performing Arts Centres (RPACs) who received £600,000 to enable them to develop their work. These included established individual venues and some new collaborations, including the three theatres in Rhondda Cynon

Taff run by the local authority and managed as a unit; the theatres of the Eastern Valleys, again managed by local authorities; and theatres and arts centres in North East Wales. During 2006/07, the sum available for Arts outside Cardiff will increase to £2 million, an investment by the Welsh Assembly Government designed to complement the equivalent investment it makes each year in the Wales Millennium Centre. There is no doubt it will make a profound and lasting impact on the development of, and access to, the performing arts in Wales.

Canterbury Tales, Theatr Mwldan (llun/photo: Simon Gough)

Hamlet, Cwmni Theatr Cymru (llun: John Fry)
Hamlet, The Wales Theatre Company (photo: John Fry)

GWNEUD Y CYSYLLTIADAU

Yn ystod y flwyddyn ac o ganlyniad i raglen Gynaladwyaeth CCC, bu nifer o sefydliadau yn gweithio gyda'i gilydd er mwyn ffocysu'r adnoddau ar yr allbw'n yn hytrach nag ar weinyddiaeth. Bydd y dduor gorff celfyddyddau cyhoeddus, Cywaith Cymru a CBAT, yn uno yn ystod 2006/07.

Cytunwyd mewn egwyddor ar uniad rhwng y Sherman a Sgrift Cymru ac mae tri sefydliad celfyddyddau cyhoeddus ym Mhowys sef Celf o Gwmpas, CARAD ac Arts Connection wedi datblygu trefniadaeth i weithio ar y cyd gyda'r nod o ddatblygu sgiliau arbenigol all wasanaethu pob un o'r tri sefydliad a chynyddu'u heffeithiolrwydd.

Yn ystod y cyfnod hwn hefyd gwelwyd uno'r tair asiantaeth datblygu cynulleidfaeodd a wasanaethai Cymru (Marchnata Celfyddyddau Caerdydd, Marchnata Celfyddyddau'r Cymoedd a Marchnata'r Celfyddyddau yn Abertawe a Sir Gaerfyrddin) a chanlyniad hyn fu lansio Cynulleidfaeodd Cymru ym mis Ebrill 2006.

Parhau wnaeth y gwaith ar greu asiantaeth ffilm newydd i Gymru i gymryd lle Sgrîn Cymru. Trwy gefnogi cynhyrchu, arddangos ac addysg nod yr asiantaeth newydd yw cynorthwyo'r diwydiant ffilm yng Nghymru i fod yn hyfw a chynaladwy gan felly hyrwyddo diwylliant ffilm bywiog a deinamig.

Un o'r gwersi a ddysgir trwy gydweithio yw mai mewn undod y mae nerth. Cred CCC y bydd annog rhagor o gydweithio o fewn sector y celfyddyddau yng Nghymru yn arwain at rwydwaith o sefydliadau cryfach all wneud rhagor o ddefnydd, a hwnnw'n ddefnydd mwy effeithiol, o'r adnoddau gwerthfawr, ond cyfyngedig, sydd ar gael iddynt.

MAKING THE CONNECTIONS

During the year, ACW's Sustainability programme resulted in a number of organisations working together in order to focus resources on output rather than administration. The two public arts bodies, Cywaith Cymru and CBAT, will merge during 2006/07. A merger between The Sherman and Script Cymru has been agreed in principle and three community arts organisations in Powys, Celf o Gwmpas, CARAD and Arts Connection, have developed joint working arrangements designed to allow the development of specialist skills that can serve all three organisations and increase their effectiveness.

This period also saw the amalgamation of the three existing audience development agencies serving Wales (Cardiff Arts Marketing, Valleys Arts Marketing and Marketing the Arts in Swansea and Carmarthenshire) resulting in the launch of Audiences Wales in April 2006.

Work also continued on the creation of a new film agency for Wales to replace Sgrîn Cymru. Through supporting production, exhibition and education the new agency aims to help the Welsh film industry achieve viability and sustainability and so promote a vibrant and dynamic film culture.

One of the lessons that can be learned from working together is that the whole is greater than the sum of the parts. ACW believes that encouraging greater synergy within the arts sector in Wales will lead to a network of more robust organisations able to make greater and more effective use of the valuable, but limited, resources available to them.

Only a Matter of Time, Theatr y Torch (llun: Brian Tarr)
Only a Matter of Time, Torch Theatre (photo: Brian Tarr)

ADEILADU PONTYDD

Celfyddydau Rhyngwladol Cymru

Dywedir yn aml fod y byd yn mynd yn llai yn sgîl cysylltiadau trafnidiaeth llawer gwell, gallu teithio'n rhad ar awyrennau, technoleg gwybodaeth a'r we fydd-eang ac o'r herwydd mae perthnasau diwylliannol a deialog rhyngddiwylliannol yn bwysicach nag erioed er dealltwriaeth o gymdeithasau eraill.

Nod Celfyddydau Rhyngwladol Cymru yw annog a hyrwyddo'r ddeialog hon. Yn ystod 2005/06 cefnogodd dros 70 prosiect

rhyngwladol, gan greu cyfleoedd i artistiaid o Gymru deithio tramor ac i artistiaid tramor ddod i Gymru.

Drwy weithio gyda'r Cyngor Prydeinig, cefnogodd Celfyddydau Rhyngwladol Cymru raglen waith ledled y Weriniaeth Tsieci. Aeth To Je Wales i'r afael ag ystod eang o ffurfiau celfyddydol gan gynnwys y celfyddydau gweledol, theatr, cerddoriaeth, ffilm a llenyddiaeth. Un o'r digwyddiadau hyn oedd

Flourish, arddangosfa o waith 13 artist cyfoes Cymreig o fri yn Oriel Moravian. Teithiodd nifer o awduron blaenllaw o Gymru ar draws y wlad gan gymryd rhan mewn darlleniedau a digwyddiadau mewn llyfrgelloedd gan gynnwys seminar am lenyddiaeth Cymru i fyfyrwyr yn Kostelec dan arweiniad Ned Thomas, Christopher Meredith, Ed Thomas a Menna Elfyn.

Anna Lewis, SOFA Chicago 2005 (Ffotograffiaeth © yr artistiaid a Chanolfan Grefft Rhuthun Anna Lewis, Sofa Chicago 2005 (photography © the artists and Ruthin Craft Centre)

"Er mai gwlad fach ydym, ac
mai oriel fach yw g39 mae'r
ymdeimlad newydd o
optimistaeth flaengar yn y
byd celf yng Nghymru'n ennyn
llawer o ddiddordeb rhyngwladol."

g39

"Mae'r cysyncadau a'r
prosesau a ddatblygais yn
Québec yn sicr wedi dwyn fy
nealltwriaeth a'm gwaith i
lefel newydd."

Jenny Savage, Preswyliad Meduse

"We may be a small country,
and g39 a small gallery, but
the new sense of forward-
looking optimism in the Wales
art scene is generating
much international interest."

g39

"The thoughts and processes
I developed in Québec have
really taken my understanding
and practice to a new level."

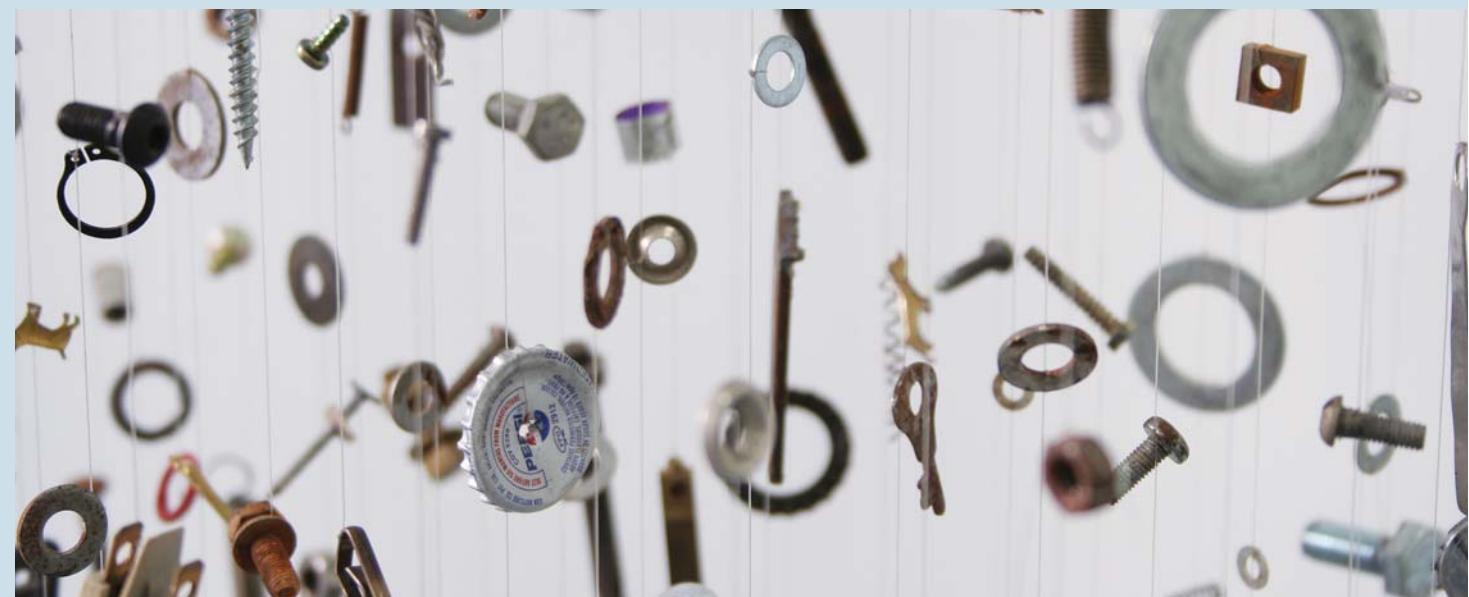
Jenny Savage, Meduse Residency

BUILDING BRIDGES Wales Arts International

In these days of highly developed transport links, cheap air travel, information technology and the worldwide web, it is often said that the world is getting smaller. If this is the case, then the value of cultural relations and intercultural dialogue is more important than ever in broadening our understanding of other societies.

The work of Wales Arts International (WAI) aims to encourage and promote this dialogue. During 2005/06 it supported over 70 international projects, creating opportunities for Welsh artists to travel abroad and, likewise, bringing overseas artists to Wales.

Working with the British Council, WAI supported a programme of work throughout the Czech Republic. To Je Wales, covered a wide range of art forms including the visual arts, theatre, music, film and literature. Events included Flourish, an exhibition featuring the work of 13 prominent contemporary Welsh artists at the Moravian Gallery. A number of leading writers from Wales travelled across the country taking part in readings and library events including a seminar for students in Kostelec devoted to Welsh literature, led by Ned Thomas, Christopher Meredith, Ed Thomas and Menna Elfyn.

Philippa Lawrence, To Je Wales (llun/photo: Philippa Lawrence)

ADEILADU AR LWYDDIANT

Unwaith eto ym mis Hydref cynrychiolodd Canolfan Grefft Rhuthun waith artistiaid a gwneuthurwyr o Gymru yn SOFA Chicago 2005, sef y prif ddigwyddiad i gasglwyr y celfyddydau cymhwysol yng Ngogledd America. Dangoswyd gwaith 11 artist, a chyda chymorth grantiau teithio oddi wrth y Cyngor Crefftaw, cafodd dwy o'r artistiaid, Audrey Walker a Rozanne Hawksley, a gydnabyddir yn rhyngladol am eu gwaith gyda thecstilau, deithio i Chicago i gymryd rhan mewn cyfres o ddarllithoedd i gydfynd â'r arddangosfa.

YMCHWILIO I SYNIADAU

Ers 2002, mae Celfyddydau Rhyngladol Cymru wedi cynnig rhaglen gyfnewid ddeinamig rhwng artistiaid o Gymru a Québec. Yn ogystal â'r cynyrciadau a'r perfformiadau niferus a gynhaliwyd, rhoddwyd cyfle i artistiaid ddatblygu syniadau newydd ac arbrofi mewn meysydd creadigol newydd.

Un artist o'r fath yw'r artist gweledol a'r ysgrifenwraig llawrydd, Jennie Savage, a ymgymeroedd â phreswyliad tri mis ar ddechrau 2005 dan adain Méduse, y ganolfan aml-ddisgyblaethol yn Ninas Québec. Trwy weithio yn Avatar, cymdeithas bwrpasol ar gyfer ymchwil, creu a darlleu celf awdio ac electroneg, datblygodd Jennie brosesau newydd ar gyfer ei gwaith darlleu, gan ei ddatblygu i lefel newydd.

Roedd yr artistiaid eraill a fu'n rhan o'r rhaglen yn cynnwys y bardd a'r awdur Patrick McGuinness a gafodd wahoddiad i ymddangos yn y Salon du Livre ym Montréal, digwyddiad llenyddol blynnyddol sy'n denu dros 120,000 o bobl y flwyddyn. Arweiniodd y cydweithio rhwng y cyfansoddwr o Gymru, John Metcalf, a'r dramodydd Larry Tremblay o Québec, at greu A Chair in Love, opera gomig newydd a ddangoswyd am y tro cyntaf yn Abertawe ym 2005. Yn dilyn taith yn y DU ac Iwerddon, cyflwynwyd y cynhyrchiad ym Montréal yng ngwanwyn 2006.

Yn ogystal, croesawodd ddinas Montréal yr arddangosfa Anima sef arddangosfa o waith gan chwe artist cyfoes o Gymru yn Galerie B-312. Dilynwyd hyn gan arddangosfa gyfatebol a drefnwyd yn oriel g39 yng Nghaerdydd a gynhwysai waith gan chwe artist o Fontréal. Thema'r ddwy arddangosfa oedd y bywydau a grëir gan artistiaid o fewn eu gwaith a'r sparc a ddefnyddir gan artistiaid i fywhau'r hyn sydd o'u cwmpas.

RHANNU GWYBODAETH

I gydfynd â Gwobr Artes Mundi, gwahoddwyd grŵp o 13 curadur rhyngladol a beirniaid celf o bob cwr o'r byd i Gymru i gymryd rhan mewn astudiaeth wythnos o hyd o'r celfyddydau

gweledol. Y nod oedd ehangu ymwybyddiaeth ryngladol o'r celfyddydau gweledol ac yn y cyd-destun hwn bu'n sicr yn llwyddiant. Yn ystod yr wythnos cafwyd deialog a thrafodaethau bywiog y mae cyfleoedd a phrosiectau ar y cyd eisoes wedi dechrau deillio ohonynt.

Yn ystod y flwyddyn, gweithiodd Celfyddydau Rhyngladol Cymru'n agos â'r sector dawns gan ddwyn ynghyd artistiaid a sefydliadau mewn tri digwyddiad dawns o bwys yng Nghaerdydd ac Abercych, Gorllewin Cymru. Yn ogystal â pherfformiadau, roedd Dance Encounters yn cynnwys digwyddiadau a gyfunai trafod a thafoli syniadau cyfredol am ddatblygu ac arfer dawns. Yn bennaf oll, cynigai'r digwyddiadau gyfleoedd i'r cyfranogwyr rannu gwybodaeth a phrofiad a meithrin perthnasau gwaith newydd.

Mae Dance Encounters yn enghraift wych o'r modd y mae gwaith Celfyddydau Rhyngladol Cymru'n cynnig cyfleoedd i artistiaid yng Nghymru adeiladu ponydd â'u cyfoedion rhyngladol. Ar sail y digwyddiadau a'r gweithgareddau a gynhaliwyd, mae ymneud ymarferwyr o Gymru â rhwydweithiau rhyngladol ar gynnydd ac mae'r llif hwn o syniadau, trafodaethau a gwybodaeth yn cyfoethogi profiadau creadigol pawb sydd ynghlwm â nhw.

BUILDING ON SUCCESS

In October, Ruthin Craft Centre once again represented the work of artists and makers from Wales at SOFA Chicago 2005, North America's premier collectors event for the applied arts. The work of 11 artists was shown and, with the support of travel grants from The Crafts Council, two of the artists, Audrey Walker and Rozanne Hawksley, both internationally-renowned for their works in textiles travelled to Chicago to take part in a lecture series accompanying the exhibition

EXPLORING IDEAS

Since 2002, WAI has run a vibrant exchange programme bringing together artists from Wales and Québec. Alongside the numerous productions and performances that have taken place artists have been given the opportunity to develop fresh proposals and explore new artistic territory.

One such artist is visual artist and freelance writer Jennie Savage, who undertook a three-month residency in conjunction with Méduse, the multi-disciplinary centre in Québec City, at the beginning of 2005. Working at Avatar, an association dedicated to research, creation and the broadcast of audio and electronic art, Jennie developed new processes in her recording work, taking it to a new level.

Other artists involved in the programme included poet and writer Patrick McGuinness who was invited to appear at the Salon du Livre in Montréal, an annual literary event that attracts over 120,000 people a year. The collaboration between Welsh composer John Metcalf and Québec playwright, Larry Tremblay, led to the creation of a new comic opera, *A Chair in Love*, premiered in Swansea in 2005. Following a tour of the UK and Ireland the production was presented in Montréal in the spring of 2006.

The city of Montréal also hosted, *Anima*, an exhibition of work by six contemporary artists from Wales at Galerie B-312. This was followed by a reciprocal exhibition hosted by the Cardiff gallery g39 and featuring work by six Montréal artists. The shared theme of both exhibitions was the lives that artists create within their work and the spark that artists use to animate the things around them.

SHARING KNOWLEDGE

To coincide with the Artes Mundi Prize, a group of 13 international curators and art critics from around the world were invited to Wales to take part in a week-long study of the visual arts. The aim was to extend international awareness of the

visual arts and within this context it was certainly successful. The week afforded a lively forum for dialogue and from this opportunities and collaborative projects are already emerging.

Throughout the year, WAI worked closely with the dance sector bringing together artists and organisations in three major dance events in Cardiff and Abercych, West Wales. In addition to performances, Dance Encounters included events combining debate and discussion to explore current ideas on practice and dance development. Above all, the events offered participants opportunities to share knowledge and experience and form new working relationships.

Dance Encounters is a prime example of how the work of WAI offers opportunities for artists in Wales to build bridges with their international counterparts. As can be seen from the events and activities that have taken place, there is a growing involvement of Welsh practitioners in international networks and this flow of ideas, debate and information enriches the creative experiences of all involved.

DOD Â'R GEIRIAU'N FYW - ACADEMI

gan Peter Finch, Prif Weithredwr

Bara menyn y Academi ers amser maith fu mynd â'r celfyddydau i fannau na fuon nhw o'r blaen. Mae'r angen i annog darllenwyr ac ysgrifenwyr mewn cymunedau o amrywiaeth daearyddol, amddfadedd economaidd neu sy'n anhygrych am resymau eraill, wedi bod yn rhan flaenllaw o waith yr Academi ers uno'r gymdeithas ysgrifenwyr ag asiantaeth hyrwyddo llenyddiaeth yn nyddiau tanllyd 1998.

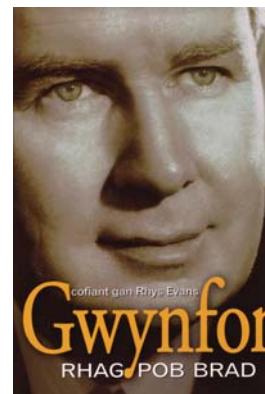
Dylai fod gan bawb yng Nghymru - y rheini a anwyd yma, a deithiodd yma, a hoffodd y lle ac a arhosodd – yr hawl i gymryd rhan yn ein diwylliant llenyddol. Os ydynt am wneud hynny. Does dim gorfodaeth. Ein diwylliant yw'n cenedl yn ei amryfal arddulliau, cyfeiriadau a ffurfiau. Hyd yn oed os credwch nad yw'r celfyddydau o ddiddordeb i chi, byddan nhw'n anodd i'w hosgoi yng Nghymru. Mae gallu arbennig gan lenyddiaeth yn enwedig i groesi ffiniau.

Geraint Vaughan Jones
Emillydd un o Ddyfarniadau Cymru Greadigol 2005
Winner of a Creative Wales Award 2005

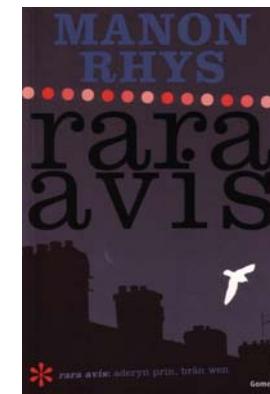
Mae'r Academi'n ymfalchiō'i fod yn cynrychioli'r awduron gorau sydd gan Gymru. Os ydych yn ysgrifennu'n greadigol yng Nghymru, a bod gennych unrhyw allu, yna mae bron yn sicr y byddwch yn Aelod o'r Academi hefyd. Yr Academi sy'n cynrychioli buddiannau ein hawduron ac yn chwilio drwy'r amser am gyfleoedd i ehangu'r gynulleidfa ar gyfer ffrwyth eu llafur. Sefydliad professiynol yw'r Academi sy'n ceisio professiynoleiddio'r busnes awduriaeth ac ar yr un pryd mae'n gwbl ymroddedig i fynd ag ysgrifennu i'n holl gymunedau.

Mae hanes digyffelyb i'r Academi o gyflawni yn y maes hwn. Mor bell yn ôl â'r 1970au, yr hen Academi Gymreig oedd y cyntaf i sefydlu grwpiau ysgrifennu creadigol ymhlið cymunedau Cymru: menter cwbl unigryw ar adeg pan oedd y rhan fwyaf o bobl o'r farn fod y gallu i ysgrifennu'n greadigol yn disgyn arnoch o'r nefoedd ac nad

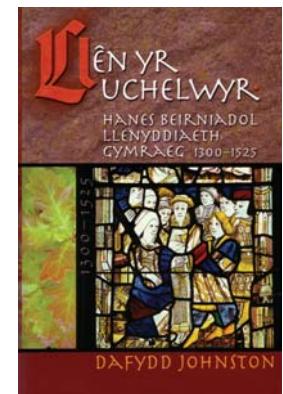

Enillydd Llyfr Cymraeg y Flwyddyn 2005
Winner of Book of the Year 2005,
Welsh Language Award

oedd yn rhywbeth y gellid ei ddysgu. Mae'r Academi wedi parhau i lafurio'n galed i'r perwyl hwn gan sefydlu prosiectau ysgrifennu creadigol yng nghymunedau diarffordd Gwynedd a chymunedau economaidd ddifreintiedig ym Mlaenau Gwent, Merthyr ac yng Nghwm Rhondda a Chwm Cynon. Yn ogystal ag edrych ar ffyrdd y gellid defnyddio ysgrifennu ym myd addysg, mae Academi wedi edrych ar ffyrdd o ddefnyddio ysgrifennu ym myd gofal iechyd a chymdeithasol hefyd. Dros y tair blynedd diwethaf mae'n Prosiect Hyfforddiant Llenyddiaeth a gyllidwyd gan y Loteri wedi edrych ar y sgiliau newydd arbennig sydd eu hangen ar ysgrifenwyr i weithio yn y meysydd hyn ac wedi ceisio darparu ar eu cyfer.

Rhestr Fer Llyfr Cymraeg y Flwyddyn 2005.
Short-listed for the Book of the Year 2005,
Welsh Language Award

BRINGING WORDS TO LIFE - ACADEMI

by Peter Finch, Chief Executive

Taking the arts where they have not been before has been the bread and butter of the Academi for a long time. The need to encourage readers and writers in geographically disparate, economically deprived or otherwise difficult-to-reach communities has been at the front of Academi's work since the new amalgam of writers' society and literature promotion agency was made in the fiery days of 1998.

It should be the right of everyone in Wales, born here, travelled here, liked it, stayed, to take part in our literate culture. If they want to. There's no compulsion. Our culture is our nation, in all its styles, directions and forms. Even if you imagine that the arts are not for you, in Wales you'll find them hard to avoid. Literature especially has the ability to cross barriers.

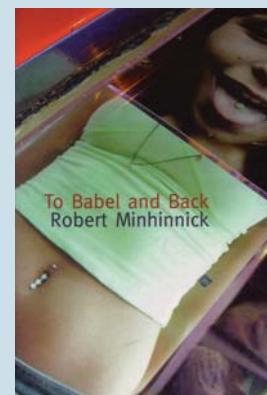

Desmond Barry
Enillydd un o Ddyfarniadau Cymru Greadigol 2005
Winner of a Creative Wales Award 2005

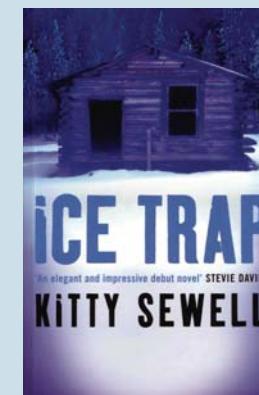
The Academi prides itself on representing the best authors Wales has to offer. If you are a creative writer in Wales, of any ability, then it is almost certain that you will also be an Academi Member. Academi represents the interests of our authors and seeks constantly to enlarge the audience for the fruit of their talents. Academi is a professional organisation which seeks to professionalise the business of authorship. Yet it is also dedicated to taking writing into all the communities we have.

The Academi's history of achievement in this field is unparalleled. As long ago as the 1970s the old Welsh Academy was the first to set up creative writing groups amongst the communities of Wales: an unheard-of innovation at a time when most people imagined that creative writing was something that just arrived, on rays from heaven,

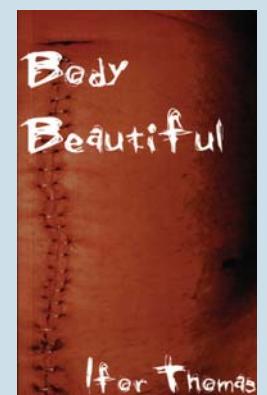
a thing that could not be taught. The Academi has laboured on, setting up creative writing projects amongst the geographically disparate communities of Gwynedd and the economically-challenged of Blaenau Gwent, Merthyr, and in the Rhondda and Cynon Valleys. Academi has looked at ways in which writing can be used in not only the education field but those of health and social care. Our Lottery-funded Literature Training Project of the past three years has looked at the special new skills writers need to work in these ways and has sought to provide them.

Enillydd Llyfr Saesneg y Flwyddyn 2005
Winner of Book of the Year 2005,
English Language Award

Rhestr Fer Llyfr Saesneg y Flwyddyn 2005
Short-listed for the Book of the Year 2005,
English Language Award

Gwnaeth Academi ei enw drwy fod yno, wastod, ar flaen y gad, drwy symud yn chwim a chyflwyno llên yn gyflym heb na ffws na ffwdan. Ym mlwyddyn ariannol 2005-2006, rydym wedi llywio'n ffordd yn fedrus yn sgîl yr ehangu helaeth i'n gwasanaethau a ddaeth i'n rhan yn gyntaf ym 2004 – 2005.

Ar gefn ein rhaglen sy'n tyfu o lansiadau llyfrau, darlleniau barddoniaeth, cyflwyniadau rhyddiath a digwyddiadau llenyddol cyhoeddus eraill a gyflwynir yng Nghanolfan Mileniwm Cymru, ym mis Hydref 2005 agorwyd Canolfan Glyn Jones, ein hadnodd llenyddiaeth gyhoeddus. Lleolwyd Canolfan Glyn Jones yng Nghanolfan Mileniwm Cymru yn union gyferbyn ag adeilad y Senedd felly mae'n llythrennol wrth galon y Gymru newydd.

Daw Gŵyl Llên y Bae yr Academi â llên o bob math i amrywiol ganolfannau ar draws Bae Caerdydd a chyda chefnogaeth Cyngor Caerdydd hwn fu digwyddiad mwya'r Academi ers blynnyddoedd. Denwyd mwy o bobl i wrando ar Ian Macmillan yn y Gyfnewidfa Lo nag a ddenwyd yno gan y ddêl chwedlonol gyntaf am filiwn o bunnau ym 1907. Yng Ngwesty'r Nova siaradodd John Humphrys am sut aeth iaith, neu o leiaf ein defnydd ohoni, o chwith, tra ym mhen arall y Bae, ac mewn iaith wahanol, lansiwyd cyfrolau newydd gan y nofelydd Manon Rhys a'r bardd Menna Elfyn. Daeth yr wyl 67 digwyddiad

i ben gyda chyri'r awduron i ddathlu holl orchestion Undeb Awduron Cymru.

Owen Sheers a Caryl Lewis enillodd Wobrâu Llyfr y Flwyddyn 2004, achlysur sydd wedi tyfu o fod â llygedyn o sglein i fod yn llawn swish, a phrofwyd nad yw oed yn cyfri o reidrwydd ym myd llenyddiaeth. Aeth ein Bardd Cenedlaethol, Gwyneth Lewis, i'r afael ag Undeb Rygbi Cymru, yn gyntaf â haka o anogaeth ac yna â cherdd gyhoeddus ddadleuol o gerydd wrth i Bencampwriaeth y Chwe Gwlad lithro o'n gafael. Lluniodd a darllenodd gerdd frenhinol yn agoriad y Senedd ynghyd â darn cyhoeddus arall ar gyfer agoriad Amgueddfa'r Glannau yn Abertawe. Cyhoeddwyd mai Bardd Cenedlaethol 2006/07 yw'r Athro Gwyn Thomas.

Yng Nghaernarfon, cipiodd Academi y Castell ar gyfer stomp farndoniaeth fwyaf erioed y genedl: cerdd dafod wedi'i ollwng yn rhydd. Datlhodd T. Llew Jones, un o Lywyddion Academi, ei benblwydd yn 80 oed a datlhwyd yr achlysur mewn steil yn Llangrannog. Penodwyd Gillian Clarke yn Fardd y Brifddinas a threuliodd ddeuddeg mis yn ymweld ag ysgolion a chyfrannu sawl orig ysbrydoledig i achlysuron cyhoeddus y Ddinas. Parhaodd cystadlaethau'r Academi (Cystadleuaeth Farndoniaeth Rhyngwladol Caerdydd, Cystadleuaeth Stori Fer Rhys Davies, Gwobr John Tripp, Cystadleuaeth Lingo, Creu Cyfle) i gynnig ffyrdd hawdd ac uniongyrchol i ysgrifenwyr newydd fwrw iddi.

Ar y cyd â Chyngor Caerdydd, cynigiodd Academi ddwy Ysgoloriaeth Future Focus i ysgrifenwyr ifanc addawol. Ym mhen arall y sbectrwm, bu'r Academi'n cynghori CCC ynglŷn â Dyfarniadau'r cynllun Cymru Greadigol a dyfarnwyd £25,000 yr un i ddau awdur profiadol, sef Des Barry a Geraint Vaughan Jones. Daeth beirdd Afghan a Somali i Gymru yn sgîl Taith Beirdd y Byd a drefnwyd gan y Ganolfan Cyfieithu Barddoniaeth. Yng Ngŵyl y Gelli, daeth Academi ag elfen lenyddol i'r Green Man Festival oedd yn newid acwstig i Glastonbury. Cafwyd sgwadiau ysgrifennu, ysgolion undydd, darlithoedd llenyddol, ciniawau llenyddol a digwyddiadau llên eraill ar hyd ac ar led y wlad.

Yr oedd hyn oll yn ychwanegol at briod waith yr Academi sef dyrannu ysgoloriaethau i ysgrifenwyr, cynnal gwasanaeth digwyddiadau un-stop o safon uchel sef Awduron ar Daith, cynnig cyngor am lenyddiaeth i sefydliadau, awduron, awdurdodau lleol, cyrff cyhoeddus ac eraill ar draws Cymru, dathlu'n goreuon a rhoi gwybod amdanyst i'r byd i gyd. Dyma rai yn unig o'r uchafbwyntiau. Bu'n flwyddyn brysur.

Enillwyd Gwobr Llyfr y Flwyddyn 2005 (gwobrwywyd ym 2006) gan Rhys Evans am Gwynfor: Rhag Pob Brad a Robert Minhinnick am To Babel and Back.

ACADEMI 3ydd Llawr Ty Mount Stuart Sgwâr Mount Stuart Caerdydd CF10 5FQ
Ffôn: 029 2047 2266 Ffacs: 029 2049 2930 Ebost: post@academi.org Gwefan: www.academi.org

Academi has made its name by being there, constantly, at the sharp end, by moving swiftly and by delivering lit fast without fuss or flap. In the financial year 2005-2006, we have skilfully ridden on the wave created by the vast expansion in our services which arrived in 2004-2005.

On the back of our expanding programme of book launches, poetry readings, prose presentations and other public literary extravaganzas presented at the Wales Millennium Centre, in October 2005 we opened our public literature resource, The Glyn Jones Centre. Based at the WMC and situated directly opposite the Assembly's new Senedd, the Glyn Jones Centre is located right at the epicentre of the new world of Wales.

Supported by Cardiff Council the Academi's Bay Lit festival, which brings lit of all sorts to a multiplicity of venues across Cardiff Bay, was the biggest Academi event in years. Ian Macmillan attracted more punters to the Coal Exchange than did the legendary first million pound deal there in 1907. At the Nova Hotel John Humphrys told where language, or at least our use of it, had gone wrong while across the Bay and in a different tongue novelist Manon Rhys and poet Menna Elfyn launched new volumes. The whole 67-event Festival ended with an author's curry to celebrate achievements of the Welsh Union of Writers (WUW).

The 2004 Wales Book of the Year Awards, growing from a hint of glitter to full-on glamour, were won by Owen Sheers and Caryl Lewis, proving that in literature age is by no means everything. Our National Poet, Gwyneth Lewis, took on the WRU, first with a haka of encouragement and then with a controversial public verse of admonition as the Six Nations slipped from our grasp. She composed and read a royal poem at the opening of the Senedd and another public piece for the opening of the Waterfront Museum at Swansea. The National Poet for 2006/07 was announced as Professor Gwyn Thomas.

In Caernarfon Academi took over the Castle for the nation's biggest poetry stomp yet: vernacular verse let loose. T Llew Jones, one of the Academi's Presidents, reached 80 and the occasion was marked with style in Llangrannog. Gillian Clarke was created Capital Poet for Cardiff and spent twelve months touring schools and providing inspirational interventions at City public occasions. The Academi's competitions (The Cardiff International Poetry Competition, The Rhys Davies Short Story Contest, The John Tripp Award, Cystadleuaeth Lingo, Creu Cyfle) continued to offer direct and easy ways for the newer writer to get engaged.

With Cardiff Council Academi offered two Future Focus Bursaries for young writers of promise.

At the other end of the spectrum Academi offered selection advice to ACW and two established authors, Des Barry and Geraint Vaughan Jones, were given Creative Wales Awards worth £25,000 each. The Poetry Translation Centre's World Poets Tour brought Afghan and Somali poets to Wales. At Hay-on-Wye Academi provided a literary component to the acoustic replacement for Glastonbury, the Green Man Festival. There were squads, day schools, literary lectures, literary dinners and other lit manifestations set throughout the landscape.

This was in addition to Academi's core business of awarding writers bursaries, maintaining a high quality one-stop event service, Writers on Tour, offering literary advice to organisers, authors, local authorities, public bodies and others across Wales, celebrating our best and then making sure that the world knows. These are just a few of the highlights. It has been a busy year.

The Book of the Year 2005 (awarded in 2006) was won by Rhys Evans for *Gwynfor: Rhag Pob Brad* and Robert Minhinnick for *To Babel And Back*.

PERFFORMIAD CCC YN ERBYN TARGEDAU ALLWEDDOL

- Ehangu casgliad CCC o strategaethau ar gyfer datblygu'r celfyddydau a'u rhoi ar waith Mae cwblhau set o strategaethau ar gyfer y gwahanol ffurfiau ar gelfyddyd ynghyd â strategaethau trofwaol yn nod hir dymor i'r Cyngor. Eleni dechreuwyd ar y gwaith o ddatblygu Strategaeth Ddawns mewn ymateb i adolygiad dawns y Cynulliad; rhoi strategaeth ar waith ar gyfer datblygu Theatr Saesneg yng Nghymru; a datblygu ymateb CCC i Strategaeth Ddiwylliannol newydd y Cynulliad.
- Buddsoddiad pellach yn y Celfyddydau Tu Allan i Gaerdydd Atgyfnerthu rhaglen Canolfan Mileniwm Cymru yw nod cynllun y Celfyddydau Tu Allan i Gaerdydd. Mae hyn yn cynnwys rhwydwaith rhanbarthol o ganolfannau'r celfyddydau perfformio; cynhyrchu gwaith i'w deithio; pecyn o berfformiadau sy'n seiliedig yn y gymuned, yn enwedig mewn ardaloedd Cymunedau'n Gyntaf, trwy'r cynllun Teithio Cymunedol (Noson Allan); ac aelodaeth Cymru o'r cynllun teithio traws ffiniol. Rydym yn bwriadu cymhathu'r gwaith a wnaed hyd yma'n strategaeth gyflwyno ddiwygiedig i ganolfannau.
- Atgyfnerthu gwaith y cwmni theatr Cymraeg newydd, Theatr Genedlaethol Cymru Rhoddyd dros 50 perfformiad yn ystod y flwyddyn gyntaf hon o deithio. Byddwn yn gweithio i sicrhau bod y cwmni'n gweithio i safon uchel a bod ei waith yn bodloni disgwyliadau'i gynulleidfa gynyddol.
- Gwella cronfa dystiolaeth CCC ar gyfer datblygu polisiau a strategaethau'r celfyddydau yn y dyfodol Cyhoeddwyd y Celfyddydau yng Nghymru gan CCC sef yr arolwg mwyaf erioed am fynychu, cyfranogi ac agweddau tuag at y celfyddydau (gyda bron i 7,000 o ymatebwyr). Dangosodd yr arolwg rôl hollbwysig y celfyddydau ym mywydau pobl Cymru a'r gefnogaeth sydd i fuddsoddi arian cyhoeddus yn y celfyddydau.
- Cynllunio a threfnu seminarau cenedlaethol am y gwahanol celfyddydau Mae'r Cyngor yn anelu at fod yn awdurdodol, cynnig arweinyddiaeth a hybu rhagoriaeth. Eleni bu i ni godi safon y drafodaeth am faterion creadigol yng Nghymru drwy wahodd pobl i fynychu seminarau er mwyn adolygu'r arfer presennol a diffinio datblygiadau pellach yn y maes yn y dyfodol.
- Cyflawni elfennau allweddol o'n strategaeth ar gyfer Theatr Saesneg Parhaodd gwaith y Rhaglen Gynaladwyaeth gyda Theatr y Sherman yng Nghaerdydd. Cafwyd deialog adeiladol gyda Sgrifft Cymru a Chymdeithas Ddrama Cymru ynghylch creu sail deinamig i gynnrych Theatr Saesneg yn Theatr y Sherman ar ei newydd wedd. Gwnaed cryn gynnydd gyda Theatr y Torch yn Aberdaugleddau yn sgîl cefnogaeth ein Rhaglen Gynaladwyaeth a chydag arian datblygu cyfalaf, a llwyddwyd i fynd â chynhyrchiad ychwanegol ar daith yn sgîl arian o gynllun y Celfyddydau Tu Allan i Gaerdydd.
- Gwella system Monitro Ansawdd CCC ymhellach Ym 2004-05 datblygodd y Cyngor fframwaith newydd ar gyfer monitro cleientiaid a elwai o'r cysylltiad agosach â'r ymgynghorwyr arbenigol. Eleni bu i ni barhau i wella'r fframwaith Monitro Ansawdd ac ehangu'i gwmpas.
- Dathlu 25 mlynedd o'r cynllun Teithio Cymunedol (Noson Allan) hynod boblogaidd a llwyddiannus Llwyfannwyd "Hwylnos Hudolus" yn ein cynhadledd flynyddol yng Nghanolfan Mileniwm Cymru, Caerdydd. Mae'r cynllun hwn wedi bod yn allweddol i ddod â pherfformiadau o safon i ganolfannau anrhaddodiadol mewn cymunedau bach ar hyd ac ar led Cymru, a llawer ohonynt mewn ardaloedd difreintiedig.
- Ymgynghori a chyfarfod yn gyson ag awdurdodau lleol a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru Cyhoeddodd CCC Gytundeb Partneriaeth Strategol rhwngom â Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru a'r 22 awdurdod lleol. Amlinella'r weledigaeth a rennir ar gyfer y celfyddydau a mesurau tuag at weithio ar y cyd er mwyn gallu prif ffrydio'r celfyddydau mewn meysydd fel iechyd, dysgu, cynhwysiad, rhagoriaeth, ffyniant a hunaniaeth ddiwylliannol yn ogystal â gosod cysail ar gyfer gweithio ar y cyd yn y dyfodol.

ACW's PERFORMANCE AGAINST KEY TARGETS

- Extend ACW's suite of strategies for arts development and implementation
It is a long-term aim that the Council should complete a set of art form and crosscutting strategies. This year we began work on the development of a Dance Strategy in response to the Assembly's dance review; the implementation of a strategy for the development of English Language Theatre in Wales; and the development of ACW's response to the Assembly's new Cultural Strategy.
- Further investment in the Arts outside Cardiff
The Arts outside Cardiff scheme aims to complement the programme of the Wales Millennium Centre. This involves a regional network of performing arts centres; the production of work for touring; a package of community-based performances, especially in Communities First areas, through the Community Touring (Night Out) scheme; and Welsh membership of the cross-border touring scheme. We plan to integrate the work to date into a revised presentation strategy for venues.
- Consolidate the work of the new Welsh language theatre company, Theatr Genedlaethol Cymru
Over 50 performances were given in this first year of touring. We will work to ensure the company performs to a high standard and that its work meets the expectations of its growing audience.

- Improve ACW's evidence base for developing future arts policies and strategies
ACW published Arts in Wales, the largest ever survey of attendances, participation and attitudes towards the arts (nearly 7,000 respondents). This revealed the vital role that the arts play in the lives of people in Wales and the degree of support for public investment in the arts.
- Plan and organise national art form seminars
The Council aims to be authoritative, to provide leadership, and to promote excellence. This year we raised the standard of artistic debate in Wales by hosting seminars for invited delegates to review current practice and define future development in the field.
- Deliver key elements of our English Language Theatre strategy
Work continued with The Sherman Theatre in Cardiff through the Sustainability Programme. We held constructive dialogue with Sgript Cymru and the Drama Association for Wales about creating a dynamic base for English Language Theatre production at the redeveloped Sherman Theatre. Significant progress was made with the Torch Theatre in Milford Haven as a result of support through our Sustainability Programme and with capital development, whilst an additional production was able to tour because of Arts outside Cardiff funding.
- Further improve ACW's Quality Monitoring system
In 2004-05 the Council developed a new framework for monitoring clients, benefiting from the closer involvement of expert advisers. This year we continued to improve the Quality Monitoring framework and extended its reach.
- Celebrate 25 years of the highly popular and successful Community Touring (Night Out) scheme
We staged an "Enchanted Evening" at our annual conference in the Wales Millennium Centre, Cardiff. This scheme has been instrumental in bringing quality arts performances to non-traditional venues in small communities throughout Wales, many in deprived areas.
- Consult and meet regularly with local authorities and the Welsh Local Government Association
ACW published a Strategic Partnership Agreement between ourselves, the Welsh Local Government Association and the 22 local authorities. This set out a shared vision for the arts and mechanisms for joint working to enable the arts to be mainstreamed in areas such as health, learning, inclusiveness, excellence, prosperity and cultural identity. It is a basis for future collaborative work.

"Dylai fod gan holl unigolion a chymunedau Cymru'r cyfle, fel mater o hawl, i gael profiad o'r celfyddydau a digwyddiadau diwylliannol fel cynulleidfa a chyfranogwyr."

Datganiad o Weledigaeth CCC a Chytundeb Partneriaeth Strategol Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru

"All individuals and communities in Wales should have the opportunity, as of right, to experience the arts and cultural events as participants and audiences."

Vision Statement
ACW and WLGA Strategic Partnership Agreement

- **Gweithredu rhaglen o gysylltu â'r cyhoedd**
Roedd gan CCC bresenoldeb o safon yn yr Eisteddfod Genedlaethol yn Eryri ac yn Eisteddfod yr Urdd yng Nghaerdydd. Roedd 81% a 98% o'r bobl a holwyd o'r farn bod ein presenoldeb yn y naill ddigwyddiad a'r llall yn dda neu'n wych yn y drefn honno. Roeddem yn bresennol yng Ngŵyl Llenyddiaeth y Gelli ac yn Eisteddfod Gerddorol Ryngwladol Llangollen hefyd.
- **Parhau i ddiwygio'r portffolio o ryw 120 o sefydliadau a gyllidir gan refeniw er mwyn sicrhau buddsoddi doeth mewn sefydliadau strategol pwysig sy'n perfformio i safon uchel**
Roedd hyn yn flaenoriaeth allweddol eleni o gofio'r rhagolwg na fydd cynnydd i'r arian a geir oddi wrth y Cynulliad Cenedlaethol dros y ddwy flynedd nesaf. Canfu ein harolwg synergedd rhwng sefydliadau, a chyfle i ailgyfeirio adnoddau er mwyn cael cnewylllyn llai o sefydliadau celfyddydol cynaladwy (gostyngiad o 12.5%). Un enghraift yw uno'r tair asiantaeth farchnata i ffurfio Cynulleidfaedd Cymru, ac un o'r amryfal fanteision a ddeillia o hyn fu gallu clustnod i cyfran fwy o'n cefnogaeth ariannol ar gyfer gweithgarwch marchnata uniongyrchol.
- **Diwygio cynlluniau grantiau i adlewyrchu'r prif flaenoriaethau**
Yn dilyn adolygu ein cynlluniau grant ym 2004-05, canolbwyniwyd eleni ar y prosiectau a'r cleientiaid sy'n cynorthwyo i gyflawni'r blaenoriaethau strategol. O'r herwydd symleiddiwyd y meini prawf ar gyfer blaenoriaethu'r ceisiadau grant i rai ar gyfer unigolion a rhai ar gyfer sefydliadau.
- **Ffynonellau eraill o arian ar gyfer y celfyddydau Sicrhaodd CCC arian Amcan 3 o Gronfa Strwythurol Ewropeaidd. Defnyddir dros £385,000 dros ddwy flynedd i sicrhau bod ystod eang o weithgareddau'r celfyddydau cymunedol yn fwy hygrych i bawb gan gynnwys dawns, cerddoriaeth, theatr, celfyddydau gweledol, ffilm a'r cyfryngau, ffotograffiaeth ac ysgrifennu creadigol.**
- **Parhau â'r polisi o symleiddio'r gwasanaethau cefnogi mewnol**
Cyflwynwyd system gyfrifiadurol ar gyfer codi archebion er mwyn tynhau'r rheolaeth ar y gyllideb a safon ein gwasanaeth i gleientiaid mewnol ac allanol.

Eisteddfod Gerddorol Ryngwladol Llangollen 2006 (llun: Lluniau Llwyfan)
Llangollen International Musical Eisteddfod 2006 (photo: Lluniau Llwyfan)

- **Implement a programme of public contact**
ACW had a quality presence at the National Eisteddfod in Eryri and at the Urdd Eisteddfod in Cardiff. 81% and 98% of people surveyed rated our presence at each event respectively as either good or excellent. We also had a presence at the Hay Festival of Literature and at the Llangollen International Musical Eisteddfod.
- **Continue to refine the portfolio of some 120 revenue-funded organisations (RFOs) to ensure wise investment in strategically important organisations performing to a high standard**
This was a key priority this year, given the indication of standstill funding from the National Assembly for the next two years. Our review resulted in the identification of synergies between organisations, and the redirection of resources to produce a smaller core of sustainable arts organisations (a reduction of 12.5%). An example is the merger of three marketing agencies to form Audiences Wales, one of the numerous benefits of which was the focusing of a greater proportion of our financial support on frontline marketing activities.
- **Refine grant schemes to reflect key priorities**
Following a review of our grant schemes in 2004-05, this year we focused on those arts projects and clients that help deliver strategic priorities. The criteria for prioritising grant scheme applications were therefore streamlined: those for individuals, and those for organisations
- **Access arts funding from other sources**
ACW secured Objective 3 funding from the European Structural Fund. Over £385,000 will be used over two years to increase access to a wide range of community arts activities, including dance, music, theatre, visual arts, film and media, photography and creative writing.
- **Continue policy on streamlining internal support services**
ACW introduced a computerised purchase order system to improve budgetary control and the quality of our service to internal and external clients.

SAFON, GWERTHUSO A MONITRO

Un o gyfrifoldebau sylfaenol CCC fel dosbarthwr arian cyhoeddus yw sicrhau fod ei wariant yn cael ei wario'n ddoeth a'i reoli'n dda.

MONITRO ARIANNOL Y PROSIECTAU

REFENIW

Tîm Monitro Ariannol CCC sy'n ymgymryd â gwaith monitro ariannol y prosiectau refeniw. Mae'r tîm yn cynnal adolygiadau ariannol o bob prosiect refeniw a gofynnir i dderbynwyr grant lenwi a chyflwyno adroddiadau hunan-asesu pan fydd y prosiect wedi dod i ben. Mae'r Tîm Monitro Ariannol yn adolygu'r wybodaeth ariannol a geir yn yr adroddiadau hyn ynghyd ag ymgymryd â rhaglen flynyddol o ymweliadau â sampl o dderbynwyr grant i adolygu eu cofnodion.

MONITRO PROSIECTAU CYFALAF

Yr Uned Gyfalaf sy'n monitro prosiectau Cyfalaf ac mae iddo ddwy elfen ar wahân i fonitro ar y safle a monitro ar ôl cwblhau'r gwaith.

Mae pob prosiect adeiladu sylweddol a ariennir gan CCC (y rheini sy'n cael grantiau o £250,000 neu ragor) yn cael ei fonitro'n fanwl ar y safle yn ystod y cyfnod adeiladu. Mae hyn yn sicrhau bod pob prosiect yn mynd rhagddo yn unol â'r cynlluniau o ran y rhaglen, dyluniad, costau ac ansawdd y gwaith adeiladu. Penodir Arolygwyr allanol gan CCC, sydd fel rheol naill ai'n bensaeri neu'n dirfesurwyr, i weithio gyda staff CCC wrth fonitro'r prosiectau hyn ac i ymweld â safleoedd y prosiectau yn rheolaidd drwy gydol y cyfnod adeiladu.

Rhaid i CCC fonitro'r holl brosiectau cyfalaf am gyfnod penodol ar ôl iddynt gael eu cwblhau: mae grantiau i brynu offer yn cael eu monitro am bum mlynedd, celfyddyd gyhoeddus am 15 mlynedd, adnewyddu adeiladau am 25 mlynedd ac adeiladau newydd am 50 mlynedd.

Caiff prosiectau a gwblhawyd eu monitro er mwyn sicrhau bod adnoddau'r Loteri'n cael eu defnyddio'n briodol yn ôl amodau'r grant, eu bod yn cyflawni'r buddion a nodwyd ar y ffurflen gais a bod yr asedau'n cael eu defnyddio at y dibenion a fwriadwyd.

Yn ystod 2005-06 gwnaed 53 ymweliad monitro â phrosiectau a gwblhawyd, a rhoddwyd y canlyniadau i Bwyllgor Cyfalaf CCC. Defnyddir y canfyddiadau hyn i lywio a dylanwadu ar bolisi a phrosesau penderfynu'r Pwyllgor ac i helpu pennu'r math o brosiectau sy'n cynnig gwerth da am arian.

Ym 2005-06 bu'r Uned Gyfalaf yn monitro'r gwaith parhaus i Venue Cymru a Theatr Powys a monitrwyd yn llwyddiannus hyd eu cwblhau y gwaith o adnewyddu ac ailwampio Canolfan Soar Plant y Cymoedd ym Mhenygraig, y Rhondda a Chanolfan Ysgrifennu Tŷ Newydd yn Llanystumdwy hyd eu cwblhau.

MONITRO ANSAWDD

Rhoddwyd prawf ar fonitro ansawdd fel ffordd ffurfiol o adolygu perfformiad cleientiaid refeniw CCC a phrosiectau o bwys ac adroddwyd yn ôl ynglŷn â'r canfyddiadau yn y cyfarfodydd Adolygu Blynnyddol. Caiff y system ei ddiwygio ym 2006-07 i helpu partïon ganolbwytio ar wella'u safonau ymhellach eto.

MONITRO CYFLEOEDD CYFARTAL

Mae CCC wedi ymrwymo i sicrhau bod cyllid y Loteri ar gael yn hwylus a'i fod yn fuddiol i bob sector o'r boblogaeth, yn enwedig pobl anabl a chymunedau lleiafrifol ethnig. Yn ystod 2005-06 bu 45 o'r 46 cais am arian mewn perthynas ag amrywiaeth ddiwylliannol yn llwyddiannus, gyda chyfanswm y dyfarniadau'n £484,153. O'r 30 cais a wnaed gan unigolion a sefydliadau ym maes y celfyddydau ac anabledd, dyfarnwyd 27 grant a ddaeth i gyfanswm o £205,287.

QUALITY, EVALUATION AND MONITORING

One of ACW's fundamental responsibilities as a distributor of public funds is to ensure that its expenditure is well spent and well managed.

FINANCIAL MONITORING OF REVENUE PROJECTS

Financial monitoring of revenue projects is undertaken by ACW's Financial Monitoring Team. The team performs financial reviews of all revenue projects and grant recipients are required to complete and submit self-assessment reports when the project has ended. The Financial Monitoring Team reviews the financial information contained in these reports and, in addition, undertakes an annual programme of visits to a sample of grant recipients to review their records.

MONITORING OF CAPITAL PROJECTS

The monitoring of Capital projects is carried out by the Capital Unit and consists of two distinct elements: on-site monitoring and post-completion monitoring.

All major capital construction projects funded by ACW (those awarded grants of £250,000 or more) are intensively monitored on-site during their construction periods. This ensures that each project is progressing as planned in terms of programme, design, costs and quality of construction. ACW appoints external Project Monitors - usually either architects or quantity surveyors - to work with ACW staff in monitoring these projects and in making regular site visits to the projects throughout their construction periods. ACW is required to monitor all capital projects

following completion for a specified period: equipment purchase grants are monitored for five years, public art for 15, building refurbishments for 25 and new buildings for 50 years. Completed projects are monitored in order to ensure Lottery resources are being used for the purposes for which the grant was given, that they are delivering the benefits identified within the application form and that the assets are being used for the purposes for which they were intended.

During 2005-06 monitoring visits were made to 53 completed projects, the results of which were reported to ACW's Capital Committee. These findings are used to inform and influence the Committee's policy and decision-making processes and help identify the type of projects that represent value for money.

In 2005-06 the Capital Unit monitored the on-going works to Venue Cymru and Theatr Powys and successfully monitored the completion of the redevelopment and refurbishment of Valleys Kids' Soar Centre in Penygraig, Rhondda and the Tŷ Newydd Writers' Centre in Llanystumdwy.

QUALITY MONITORING

Quality monitoring was tested as a formalised way of reviewing the performance of ACW's revenue clients and significant projects. The findings were fed into Annual Review meetings. The system will undergo refinements in 2006-07 to help parties focus on achieving even further improvements in quality.

EQUAL OPPORTUNITIES MONITORING

ACW is committed to ensuring that Lottery funding is accessible and of benefit to all sections of the population, particularly, disabled people and people from ethnic minority communities. During 2005-06, 45 of the 46 applications for funding relating to cultural diversity were successful, with awards totalling £484,153. Of the 30 applications made by individuals and organisations in the field of arts and disability, 27 were in receipt of grants, totalling £205,287.